AANGEWAKKERD DOOR HET LEVEN ONTWAAKT EINDELIJK DE VRIJHEID

Manifest, Raoul Vaneigem, 2020, le cherche-midi

Groet aan de Gele hesjes en aan de opstand van het leven die ze in gang hebben gezet.

De eerste golf van een opstand van het dagelijkse leven is net verschenen. niets zal haar vloed tegenhouden.

LEVEN IS ONZE ABSOLUTE VOORRANG

Tot en met de donkere dagen die werden bijgelicht door de nacht der tijden, was het alleen een zaak van sterven.
Het komt er nu op aan te leven.
Eindelijk leven, dat is een hele wereld die herop te bouwen valt. Uit deze begeerte, waar tal van mensen al zo lang naar smachten, hoeft geen evangelie te worden getrokken, geen aankondiging, geen profetie! Het is een vreugdekreet, een feestelijk voornemen, een niet te onderdrukken hartstocht die een nieuw tijdperk inleiden.

Want we zijn het doorlopen moe van de wegjes en steegjes van het profijt dat, van de stad naar het dorp en van het bed naar de straat, van dichtbij doodt.

Het bijbelse fabel van de slang en de verdoemde kennis herinnert ons aan het oudste verbod dat ons werd opgelegd, het oudste verbod waarmee we om de oren werden geslagen: dat van het ontdekken, van het aan het licht brengen en van het onderzoeken van de natuurlijke macht van het leven.
Alhoewel die uitbundige levenswil en de nieuwsgierigheid die ze opwekt voor zinloos doorgaan in de ogen van een maatschappij die het bestaan onder de emblematische voogdij van het Kadaver heeft geplaatst, blijft ze zonder voorbehoud tot uiting komen bij het kind. Worden we vanaf de geboorte niet overgeleverd aan de

kaken van een energievreter, die met zijn vraatzucht van wieg tot graf aan ons knaagt?

Er is ons aangeleerd dat er geen andere horizon is dan de dood, geen ander licht dan het flitsen van de grote zeis die de beloften van de dageraad kort houdt. Dagelijks ondergaan we de wet van de levende doden die hun verrotting verschuilen achter de lijkwade van de hegemonie die ze uitoefenen over de volkeren van de aardbol.

Het onderwerpen van wie dan ook aan een autoriteit is een dodelijk gedrag. Het leven kent geen meester. Haar macht volstaat haar.
Dat is de vanzelfsprekendheid die elke vrouw, elke man spontaan bereikt als zij, in tegenstelling tot de opstandelingen uit het verleden, van in den beginne stellen: "We willen geen bazen, we willen geen zelfbenoemde vertegenwoordigers, we willen noch politieke noch syndicale organisaties, we hebben lak aan religieuze, ideologische, etnische vlaggen. Onze enige en absolute voorrang is het menselijke wezen."
Om die soevereiniteit in te stellen, zijn we vast besloten de barbarij uit te roeien die overal, aangespoord door het geldgewin, vooruitgang boekt.

Ziedaar onze uitdagingen. Het spel is haalbaar. De geschiedenis heeft het net aangetoond na een revolte van kinkels die, beetje bij beetje, bewust worden van de onvermoede macht die ze hebben opgewekt.

De pandemie van het coronavirus heeft het woord en de daden slechts een ogenblik opgeschort. De markt herneemt haar rechten? Het leven ook. Het leven is de klip waarop de markt te pletter zal storten.
Wat is er gebeurd? Heel eenvoudig: de mismeesterde natuur heeft een stuiptrekking, een aanklacht tegen de verantwoordelijken voor haar slechte behandeling. Ze heeft ons niets geleerd dat we nog niet wisten, of het is de mate waarin de arrogante macht van de Leviathan de weerzinwekkende incompetentie

van de regeerders verdoezelde. Dat was dus de vijand die ons zo geducht overkwam!

Zolang we ons houden aan de emancipatie van het menselijke wezen, zal niets de onophoudelijke golven stoppen die de opstand van het dagelijkse leven voortstuwen en er de permanentie van waarborgen.

EEN EINDE MAKEN AAN DE DODELIJKE GEEST

De menselijke soort werd op een verkeerd spoor gezet, is uitgegleden, nog niet zo lang geleden. Een involutie, gespreid over verschillende millennia, heeft de natuurlijke ritmes verstoord die het verschijnen en het verdwijnen van het leven bepalen.
Ik heb de aanmatiging niet komaf te maken met de dood, ik ben alleen vastbesloten een eind te maken aan een beschaving die onze schouders heeft belast met een aas dat zich met ons vlees voedt.

Waarom nog langer dulden dat het leven slaaf is van de dood? Door die niet te dragen onderwerping af te wijzen, herroepen we de dood niet, we denken er niet aan de dood af te schaffen, we willen de dood *opnieuw aarden*, teruggeven aan de menselijke natuur, die haar werd ontfutseld ten gevolge van een ongelukkige verandering van beschaving.

De dood werd ontaard, net zoals het leven, tijdens de overgang van een verzamelaarmaatschappij naar een economie van landbouw en handel (zelfs de geschiedkundigen aanvaarden vandaag deze omwenteling). Het is tijdens deze periode dat een systeem van uitbuiting van de mens door de mens werd opgelegd aan de hominide en hem ontaardde. Dit systeem heeft hem uitgerafeld in de netwerken van het overleven, heeft zijn leven *geëconomiseerd* door het te herleiden tot de strikte noodzaak om werk te leveren.

"Leve de dood!" is een leuze die, soms uitgeroepen, maar meestal binnensmonds gehouden, niet heeft opgehouden de vier

windrichtingen te besmetten. In de ruïnes van onze wereld, aangetast door het fetisjisme van het geld, weergalmen haar echo's. Uit het gefladder spruiten met horten en stoten sombere strijdkreten. Hoeft het ons te verbazen?
Hoe informeel ook herstelt zich telkens doorheen de geschiedenis een echte partij van de dood, altaren verheffend voor Atropos. Die mikt op de angst, de wanhoop, de haat, de opsluiting, de uitsluiting, de weerzin, de frustratie, de verveling, allemaal symptomen van een onbehagen dat uitzonderlijk voordelig is voor de markt van de drugs, van de neuroleptica, van het populisme en van haar afgesabbelde retronazisme.

"Alleen de dood wint" zei Stalin. Het woord van een expert, die Magere Hein opdracht gaf gelijkheid onder de mensen te brengen. De ubu-achtige ridder van de Apocalyps wekt wel wat fascinatie op bij de laatste houders van autoriteit, maar wie van deze bleekscheten die beschaamd hun handen, kleverig van bloed verstoppen, is het waard hem gelijk te geven? De wapenhandel is een humanitair wapen. Zelfs de wreedheid is laf geworden.

Onder de oorverdovende dwaasheid die de planeet verstomt, verheft zich nochtans, steeds beter hoorbaar, de stamelende stem van een echte renaissance. Ze welt op uit de diepten van de geschiedenis en het heden.
Een blijvende kindertijd laat haar *"Ya basta!"* horen. Aanzwellend uit de woestijn van onze zwervende wanhoop, verspreidt zich een gefluister dat langzaam aan geloofwaardigheid wint: tienduizend jaar dodelijke beschaving, dat volstaat!

Het geld stinkt naar het kadaver. Laten we de buitenlucht weer leren inademen! Het leven is een golf. Het terugtrekken ervan is niet de dood, wel het opbouwen van een nieuw elan, de ademhaling van haar opbloei.

De meesters van het getal en van de statistieken zijn ijverig bezig. Hun lakeien in de media speuren naar tekenen dat de massa, waar ze voor sidderen, buiten adem is.

Gisteren nog namen ze week na week de maat van de geprogrammeerde achteruitgang van de opstandelingen: "Ze zijn met steeds minder in de straten en op de rotondes, ze worden moe, de gelatenheid slaat toe, de publieke opinie laat hen vallen."

Vandaag speculeren ze op de pandemie, mikken ze op het aantal doden, op de wanhoop die, wie opgesloten zit, zal aanzetten tot het wisselen van hok om deemoedig terug te keren naar het minder familiale maar meer vertrouwde hok van de productie en de consumptie. Dikke zever!

Het leven is niet in staat tot tellen. Daarom ook kan niets het weerstaan. De kwaliteit annuleert de kwantiteit zoals het zijn het hebben verslindt. Zelfs als er slechts een handvol mannen en vrouwen overblijft, vastbesloten een eind te maken aan de schande, dan vertrouw ik erop dat ze het halen.

Het ontwaken van de levenswil is vandaag de aanleiding van een omwenteling van de zeden, van de mentaliteiten, van de gedragingen. Er grijpt een ommekeer plaats, die de aarde en het dagelijkse bestaan in het centrum van onze bekommernissen stelt. De aanwezigheid van een leven – een echt leven – wint aan zekerheid hoe meer de hemel van de ideeën instort. Het leven doet niets meer dan de grond waarin het altijd al wortelde, opeisen en terugwinnen.

Hoe schrikwekkend ook de gelaagdheid van toegestane onderdrukkingen en onderdanigheid die hun hindernissen voor ons optrekken, een greintje menselijk bewustzijn volstaat om ze te slopen.

LEVEN EN VRIJHEID

Beide woorden behoren tot de meest bezoedelde uit de universele woordenschat. Ze vinden hun menselijke betekenis weer bij het ontwaken uit hun verdoving. De waarheid van hun doorleefde ervaring wordt plots herwonnen. Ze maakt een einde aan

de leugen die, tot op heden, een barbarij, begaan tegen de kinderen, de vrouwen, de mannen, de dieren, de natuur, de naam geeft "de geschiedenis van de mensheid".

Generatie na generatie werden de bewoners van de aarde opgesloten in een "tranendal". Niemand ontsnapte aan de tegenslag, alleen weende een groot aantal schepsels meer dan andere.

Of het nu onder de hemel der Goden of onder de hemel der ideeën was, overal heerste en heerst nog steeds, het bedrog van de vrijheden van de hiërarchische macht, van de handel, van de uitbuiting, van het profijt, van de rendabele doeltreffendheid, van de sterkste en van de sluwste.

Het is absoluut noodzakelijk om het onophoudelijk te benadrukken: de vrijheid om te doden, om te onderdrukken, om te onderwerpen bestaat niet.
Tegen een dusdanig walgelijke verdraaiing van betekenis rijst natuurlijk al langer dan vandaag het protest. Het is daarentegen de eerste keer dat de aanklacht tegen de leugen zich baseert op de onafscheidelijke eenheid van het leven en van de vrijheid. Want zelfs al is de vrijheid om te leven geen nieuw idee, het werd pas concreet toen het spontane initiatief van de Gele hesjes in Frankrijk de eerste schokgolf van een opstand optekende die, zelfs in bedwang gehouden door de opkomst van de pandemieën, geroepen is zich te verspreiden over de hele planeet.

Zoals het kind dat net zijn eerste passen durfde te zetten, er zich over verbaasd en het amper kan geloven, zo ontdekken duizenden vrouwen en mannen beetje bij beetje dat een waar leven mogelijk is. Ze begrijpen dat het wel degelijk binnen ieders handbereik ligt nu de dreiging op dat leven vergroot door de verpaupering en de voortschrijdende vernietiging die de financiële maffia's erop doen wegen. Voor wie er nog aan twijfelt, spreekt het coronavirus boekdelen.

We moeten ons ervoor hoeden het viscerale geweld van de opflakkeringen van het bedreigde leven te onderschatten. De

plotse opkomst van een poëzie gemaakt door allen is een klinkende oorvijg in het aangezicht van een macht waarvan het absolutisme voornemens is ons absoluut te ontmenselijken.

De betogingen van de existentiële radicaliteit overstijgen het begrip, toegegeven het zeer beperkte begrip, van de maniakken van de rendabele doeltreffendheid die, van de Verenigde Staten tot China, regeren terwijl ze zelf worden geregeerd door omzetcijfers.

Veel opstandelingen staan ook zelf versteld van hun eigen stoutmoedige radicaliteit. Ze lijken doodsbang, alsof ze zich, bij het overtreden van het verbod, blootstellen aan de bliksems van psychopate Goden die opstaan uit de hel van de geschiedenis. Ze vergeten dat er in het kamp van de bewindvoerders nog meer wordt gebibberd, men is er geterroriseerd over het voortduren van een opstand die men snel snel wou assimileren met de volksopstanden van weleer, met het oproer dat door een ijzeren hand prompt werd teruggebracht tot de vrede van de kerkhoven. We hebben gezien hoe de logica van het profijt een slachting heeft veroorzaakt toen de pandemie losbarstte, die door de vooruitgang van een "menselijke en solidaire geneeskunde" beperkt had kunnen worden.

Wie kan nu nog aanvaarden dat het rijk van de rentabiliteit die van dichtbij doodt, zich in stand houdt? Zelfs diegenen die, lang voor het graf, in een toestand van verrotting verkeren, stellen zich de vraag.

Het verlies aan intelligentie dat de machthebbers treft, maakt hen ongeschikt om de opvattingen te begrijpen die worden gevormd buiten het getto waarin de macht van het geld hen opsluit. Waar een steeds hardnekkiger volksbeweging zich voor hun ogen opmaakt om voor alle bevolkingen van de aardbol het onvervreemdbaar recht op leven op te eisen, zien ze niets meer dan een onbeschaamd uitdagen van hun autoriteit van automaten.
De ijzeren hiel van de domheid vertrapt zowel het woud als het dagelijkse bestaan. Er wordt voortdurend gepiekerd over deze

vanzelfsprekendheid. Maar hou goed voor ogen dat de intelligentie van het leven niet eeuwig zal hoeven te vrezen voor de macht die geen andere intelligentie bezit dan een gekochte.

Wat een vergissing en wat een regressie zou het niet zijn om te buigen voor het dogma van het onmogelijke, om zelfvertrouwen te missen, om te hervallen in de angst voor de vernieuwing! Waarop berust de macht van de Leviathan? Op het geloof in de onmogelijkheid om zichzelf te maken en daarbij de wereld opnieuw te maken. Een geloof dat van in de kindertijd wordt ingelepeld en van generatie op generatie wordt overgedragen onder het mom van de cultuur en de opvoeding.
Al die ouwe troep wegvegen is het hartstochtelijke avontuur aangekondigd door het mooie vandaag [Le bel aujourd'hui, Julien Green dagboek 1955-58].

De historische omstandigheden leiden er heden toe dat het aarden van de menselijke relaties in een vruchtbare sociale grond, van een uitdaging naar een realiteit evolueert.
We worden geconfronteerd met het bankroet van een beschaving die doorgaat voor *de* beschaving bij uitstek. In weerwil van het glorievolle tijdperk dat het zichzelf toedicht, heeft de ervaring van het herleiden van de menselijke soort tot een handelswaar in minder dan tien millennia aangetoond dat ze onleefbaar is.
Het experiment is slecht afgelopen, we weigeren te betalen voor de laatste gevolgen.

DE WOEDE NEEMT OP ELK OGENBLIK HET WOORD

Deze aarde is van ons. Er is geen plaats voor wie ze vergiftigt, ze steriliseert en vernietigt met instrumenten die ze profijt noemen, rentabiliteit, begrotingssanering, statistische evaluatie. Deze instrumenten zijn voor ons marteltuigen. Ze kappen onze wouden, maken onze landschappen lelijk, betonneren onze steden, vullen de oceanen met afval, vervuilen het water, de lucht, het klimaat.

Daarom protesteert het leven. De woede is de uiting van haar opstand tegen wat haar belemmert en onderdrukt. Hoe chaotisch ook, haar geweld komt voort uit een energie die we in ons hebben, die haar vitale ruimte opeist, die zichzelf soeverein wil.

Hoe is het dan mogelijk dat een dergelijke kracht haar natuurlijke loop niet volgt? Dat ze *systematisch* wordt afgeleid en tegen zichzelf wordt gekeerd? Dat de uitoefening wordt gediscrediteerd en zelfs verboden, van een bewustzijn dat door het leven aan de mensachtige werd overgeleverd en hem het voorrecht verleent zijn dierlijkheid te overstijgen en menselijk te worden? Welke vervloeking heeft onze creatieve kracht getransformeerd en doet dat nog altijd, in een vernietigende kracht?

Niets werd gespaard om ons het ongeluk uit te leggen dat de individuen en de volkeren treft. Zonde, oorspronkelijke fout, val, duel tussen de goede God en de slechte God – en andere onzin – hebben over de loop der jaren een afdoend antwoord opgeleverd zodat verdere vragen niet meer nodig waren.
Het antwoord kwam erop neer ons voor de voldongen feiten te plaatsen, ons de neus te drukken op een onwrikbare realiteit: de aarde is een hel. We hebben geen andere keuze dan de onmenselijkheid te aanvaarden die het lot van de vrouwen, de kinderen, de mannen te beurt valt, zonder de andere soorten te tellen, slachtoffers van een gebroed dat zijn eigen armzaligheid vrijpleit door ze op te leggen aan de dierlijke, de plantaardige, de aardse natuur.
Dat is de stand van zaken waaraan we niet hebben opgehouden te gehoorzamen. Dit is het discours waaruit alle godsdiensten en bijna alle filosofieën putten: "Het was altijd al zo. Daar kunnen we niets aan veranderen, daar moeten we niets aan veranderen."

De kennis, het inzicht, de cultuur, het onderzoek ontwikkelden zich in de greep van het patriarchaat dat de mannelijke superioriteit tot een dogma heeft opgeworpen. Zoveel tijd om te begrijpen dat er achter de religieuze mythes en fabels een andere geschiedenis schuilging, een geleefde geschiedenis die

ons betrof, een avontuur waaraan we deelnamen. Het vergde het ultieme bankroet van de maatschappij van de landbouw, van de handel, van de oorlog, van het patriarchaat en van de vrouwenhaat om toe te geven dat ze van start ging door het verdringen van een verzamelaarbeschaving op zoek naar overvloed en genot, een maatschappij van gelijkheid tussen mannen en vrouwen, verenigd door dezelfde rechten.
Een revisionistisch begrip van het verleden blijft ons heden verzuren. Ze beperkt onze geschiedenis tot die van de handelsbeschaving, de enige die belang heeft. Alsof de tijdperken vóór het handels- en landbouwtijdperk het niet waard zijn om, net als Egypte, Mesopotamië, Griekenland, mee te tellen!
We zijn niet op zoek naar archaïsche goede wilden, maar het is niet zonder belang om onze verre afstamming te herstellen met de maatschappijen, die door het ontbreken van oorlogen of belangrijke conflicten, aantonen dat een ware menselijke evolutie mogelijk is en dat het legitiem is om die verder te zetten.

DE BLINDE WOEDE IS VOOR DE MACHT, WAT DE LUCIDE WOEDE VOOR HET LEVEN IS

Het is met een viscerale woede dat we reageren op het geweld dat het leven wordt aangedaan, een leven waarvan we door te worden geboren, erfgenaam zijn, een leven waar onze natuur naar smacht en dat over de hele wereld vandaag zijn rechten opeist door een niet te onderdrukken opstand te verspreiden.
Wie heeft nog nooit de golven van waanzinnige razernij in zichzelf voelen kolken, vastbesloten het fort neer te halen van waaruit de onwrikbare barbarij zich over de wereld verbreidt? De opstand komt veeleer uit de geleefde ellende dan uit het zwarte ongeluk van de hongerige. Kropotkin is een prins, Marx een bourgeois, Engels een bedrijfsleider, Fourier een rentenier, Reclus een emeritus hoogleraar, Meslier een priester. Het gebrek aan brood is niet noodzakelijk om solidair te zijn met de hongerigen, de gefusilleerden, de onderdrukten uit het heden, uit het verleden.

Het dogma van de erfzonde heeft ons doen geloven dat we debiele en machteloze wezens zijn waarvan het Lot in de handen van schimmige Goden lag. De profane, leken, ongodsdienstige gedachte bleef niet achter. Ze heeft als een waarheid "uit de natuur" het fabel verspreid van een ontologisch gebrek dat, onze neigingen tot autonomie doorkruisend, ons zou veroordelen tot het kruipen onder de voogdij van de meesters. Zo werd alleen al het feit geboren te worden, een onuitwisbare fout. Zo werd het verbod, uitgevaardigd tegen het leven, voor eeuwig opgelegd.

We worden nochtans geboren uit een daad van liefde. Zijn we niet met z'n allen de vrucht van een omhelzing, hoe kort of onbewust ook? Helaas, het minste dat we kunnen zeggen, is dat de wereld waarin we het levenslicht zien, geen wereld van liefde is. Het is een ontaarde omgeving, onmenselijk, een jungle waarvan de hebzucht en het arrivisme ons onttrekken aan de aantrekkingskracht van het leven en van de solidariteit. Ontdaan van onze mogelijkheden, verbannen uit onze meeste gegeerde begeerten, afgesneden van het ware leven, hoe kunnen we vermijden door die endemische razernij te worden meegesleept?
De beroemde uitspraak van Rousseau "de mens is vrij geboren en toch ligt hij overal in ketenen" vertaalt in het licht van de ideeën wat de opstand van het dagelijkse leven uitdrukt in het licht van het bestaan.
Het "*Ya basta!*" dat de oude wereld zal wegvegen is de kreet van de gekwetste gevoeligheid.

Alles wat onderaan wordt opgehitst, komt naar boven. Schuilt in de spontane weigering van opvoedkundig getreiter en dwang door het kind niet de duistere herinnering aan een strijd waarvan de geschiedenis hem de bewaarder heeft gemaakt? Een strijd die uitbreekt als de woede van het verzet voor het eerst de slaven tegenover de meesters stelt?

Opgejaagd door een immanente woede is ons bestaan het terrein van een voortdurende oorlog. Een oorlog waarin het menselijke bewustzijn de predatorreflex, een erfenis van onze residuele dierlijkheid, tracht uit te roeien.

Maar als het existentiële geweld in staat is een menselijke zingeving te vinden voor de vitale energie, dan kan ze ook in haar ruwe toestand blijven hangen, blind blijven en, zoals een dier in de val, zonder onderscheid bijten naar alles en iedereen die binnen haar bereik komen.
Dit is het steriele domein dat wordt uitgebuit door de populistische politiek. De waaier van de angst voor de veiligheid stimuleert de reflex van de agressieve kuddegeest. Het tromgeroffel van de onmacht en van de frustratie zorgt ervoor dat de lijdzame zonder slag of stoot wordt ingelijfd in de militarisering van de hatelijke domheid.

Ons heden in wording is betrokken bij het weerkerende gevecht tussen het menselijke wezen en de individualist. Het menselijke wezen is het individu dat zich openstelt voor de eigen creatieve rijkdom, voor de intelligentie van de wereld. De individualist is het individu verhard door de angst, afgestompt door dat gealiëneerde bewustzijn gevulgariseerd door de kuddegeest. Hij heeft nood aan mediatieke en fysieke lynchpartijen, aan gebeurtenissen die zijn verveling kruiden en de middelmatigheid opwaarderen die zo dierbaar is aan alle mensen van macht.

Het obscurantisme, behoudend of progressief, beschikt nog, maar niet voor lang meer, over een patriarchale traditie die de maatschappij militariseerde en uit inertie blijft draaien. Overal waar vrouwen hun rechten bevestigen, wankelt het patriarchaat. Alhoewel radeloos, munt het patriarchaat in zijn laatste oprispingen nog steeds uit in het verminken van de intelligentie onder de herhaalde kolfslagen van de leugen. Uit de vrijwillige onderdanigheid sijpelt een wrok die zowel de lijdzame kudde produceert als deze oorlog van iedereen tegen allen, waarvan het seksisme, het racisme, de xenofobie, de zelfvernietigende impulsen, slechts uitwassen zijn.

Het is trouwens in hetzelfde kolkende leven, in het vulkanisme van een voortdurend uitproberen dat het menselijke wezen verschijnt, gewapend met zijn bewustzijn en vastbesloten het innerlijke rumoerige dier dat de engel uithangt, te overstijgen. In deze

poging tot overstijgen wortelt de ervaring van de vrijheid die een aanklacht is tegen het leven zonder leven en het bedrog ervan te slim af is.
Hier leren de vrouwen en de mannen, met de wapens van de kosteloosheid, te strijden tegen de zelf uitgeroepen vrijheden van de handel. De kindertijd bereidt er ons op voor, gedurende een korte periode, vooraleer de opvoeding ons het eindeloze begeren afleert. Alvorens het de jongens en de meisjes inlijft in een adolescentie die hen met haar nijvere doeltreffendheid uitdroogt en vroegtijdig veroudert.

De blinde woede bevoordeelt de predatoren. Het geld vernietigt elke menselijke zingeving. De voorkeur geven aan de hysterische woede boven de lucide woede geeft de onderdrukkende macht de mogelijkheid het commando te nemen over een nihilistisch geweld en een tweevoudig offensief te voeren tegen de volksopstand.
Hij zorgt in het kamp van de rebellen voor de opkomst van bazen en zelfverklaarde vertegenwoordigers die de Staat zal gebruiken als waardige tussenpersonen, als houders van een autoriteit die aanvaardbaar genoeg is om in dialoog te treden met een of ander *ministertje* op een roest.
Nog betreurenswaardiger zal het despotisme van de staat leiden tot het geweld van de wraak waardoor een beweging die van het menselijke wezen een prioriteit maakt, als het ware tussen twee stoelen komt te zitten. Want wie de barbarij wil uitroeien met barbaarse methoden wordt er snel door ingehaald. Er is niets erger – het nazisme bewees het – dan de omslag van de vitale energie die zich ontketent tegen zichzelf. Dat is de reactie die zowel de Staat als de machtshebbers onverdroten zullen pogen op te starten zodat de lijdzame horde, versteend in haar angst voor de onrust, kan worden ingelijfd tegen de revolutie van het dagelijkse leven.
We zullen deze fuik pas kunnen vernietigen door overal gebieden op te richten waar elke terugkeer onmogelijk wordt gemaakt door de vrijheid. Overigens is, met al de ijver waarmee de mediatieke wierookpotten het gier van de regeringen heeft verspreid en blijft verspreiden, het luchtje van de macht niet te ademen.

De dialoog met de Staat stinkt uit de bek. Het volk heeft geen ander aanspreekpunt meer dan het volk zelf.
De volksopstand ontstaat spontaan uit de straat en uit het leven. Wanneer de ervaring van het samenleven en het creatieve genot overheersen, draaien de laag-bij-de-grondse kunstgrepen van de Staat in het ijle.
De despoten verstaan de kunst om hun medestanders te herkennen. Tot in het kamp van hun ergste vijanden bespeuren ze de militant die klaar is om zich te verloochenen voor een brokje van de macht. Hun oogkleppen daarentegen verhullen de geweldige oprisping van de ontelbaren, van de niet te berekenen hartstochtelijke druk van zij die door hun menselijke gevoeligheid worden aangezet het onleefbare af te schaffen.
De gerechtelijke, politionele, politieke en maffiose trawanten hebben mooi hun slagen links en rechts te ontketenen, onze poëtische macht blijft onzichtbaar voor hen, ze zullen blind om zich heen slaan tot hun haat voor het levende hen de darmen zal uitrukken en mummificeren.

SOCIALE SCHEIDING, LICHAMELIJKE SCHEIDING

De dwang die de meester uitoefent op de slaaf is onafscheidbaar van het overwicht dat het hoofd zich toe-eigent, de “chef”, het orgaan belast met het disciplineren van de vitale impulsen en met het doen heersen van de hemelse orde van de geest over de chaotische materie.

De hiërarchische maatschappijen hebben het menselijke wezen onderworpen aan een militaire organisatie die alleen in vraag wordt gesteld door de dodelijke steekpartijen uitgedeeld aan de patriarchale macht.
Het is de uitbuiting van de mens door de mens die aanleiding gaf tot het beschavingsproject van de menselijke soort. Het is haar functie uit de energie van onze driften de werkkracht te ontginnen die de wezens en de dingen transformeert in handelswaar.
De beschaving voert op elk ogenblik een oorlog tegen het leven.

Lodewijk XVI, die zich erop beroemde de incarnatie van het goddelijke recht te zijn, werd, tot zijn eigen ongeluk, tot zwart schaap uitgeroepen, een rol die hij zijn vijanden niet onthield. Hij werd het slachtoffer van zijn eigen mesalliance: zijn onthoofding sneed de band door die de maatschappij ketende aan de absolute macht van de religieuze instellingen.
Als God sindsdien niet ophoudt te sterven, is dat dan niet omdat de relatie die het menselijke wezen onderwerpt aan de goddelijke macht, slechts oppervlakkig werd verbroken?
De vrije handel is de inspiratiebron geweest voor een vrijheid van denken die er vandaag door wordt verstikt. Zo worden we ons bewust van een lang verhulde waarheid: de hemel der ideeën is gewoon de opvolger van de hemel der goddelijke instanties. We worden nog steeds geregeerd door de abstracties die onze substantie leegzuigen, die ons uit onszelf *abstraheren*.

Wat is de hemel der ideeën? Dat is het gebied dat wordt uitgebuit door een intellectuele intelligentie die de onwetendheid en het misprijzen cultiveert voor de levende gedachte, belichaamd door het lijf.
De intellectuele hegemonie maakt deel uit van het autoritaire principe dat sinds eeuwen heerst. Die hegemonie valt uiteen naarmate de hiërarchische piramide verbrokkelt onder de klappen van de economie van de consumptie en van de speculatie. De absurditeit viert een triomf naarmate de gebruikswaarde naar nul neigt en de ruilwaarde naar oneindig. De prijs die aan de wezens en de dingen wordt toegekend heeft het voor elkaar gekregen om met de dood het privilege te delen overal een absolute gelijkheid in te stellen.
In een wereld die door de handelswaar wordt geparasiteerd, is niets waar en alles toegestaan, behalve het leven.
We komen altijd weer uit bij het zelfde, ware debat, bij de enige fundamentele vraag die zin geeft aan onze gedachten, aan onze gedragingen, aan onze ondernemingen: hoe kunnen we een menselijk bestaan scheppen dat elke terugkeer naar de barbarij verhindert?

DE INTELLECTUELE INTELLIGENTIE NEEMT AF MET DE MACHT, DE GEVOELIGE INTELLIGENTIE GAAT EROP VOORUIT MET HET MENSELIJKE

Waarom zijn de machtshebbers en hun sektariërs hoe langer hoe dommer, en fier het te zijn? De ideologieën zijn inwisselbare producten geworden in een supermarktdemocratie waar de politieke redenaar niets anders meer doet dan koopjes blaffen. Dit soort oefening heeft geen nood meer aan de intelligentie van de sjoemelaar die vroeger onmisbaar was voor de kapiteins van de industrie. En er is er nog minder nodig om de consumptie aan te zwengelen en de versnelde verkoop te garanderen van de concurrentiële nutteloosheid. Een paar trucjes volstaan.

Maar er is beter. De recente fase in de ontwikkeling van het kapitalisme is er op drastische wijze in geslaagd nog minder beroep te doen op het denken.

Naarmate de kortetermijnrentabiliteit zich opdringt en de beursspeculatie het traditionele gebod van de productie en de consumptie verdringt, is de minste herseninspanning een tijdverspilling.

Het speculatieve geld werkt alleen. Het draait in rondjes. Dit geldt ook voor de leiders: de financiële mechanismen hebben de deugden van een computer die hen ontslaat van het gebruik van hersenen.

Het bevorderen van idioten maakt thans deel uit van de theorie van de ambitie. Het verleden heeft weliswaar beruchte domoren gekend op tronen of eromheen tollend, maar nooit zoveel, noch tezelfdertijd. Welk staatshoofd is vandaag niet *minus inter pares*?

De arrogante afstomping van de zelfverklaarde elites heeft een schaduw geworpen op de intellectueel waarvan de dubbelzinnigheden moeten worden uitgeklaard.

Het intellectualisme en het anti-intellectualisme zijn gemeengoed sinds de kracht van de gedachte werd onderworpen aan de dominante macht. De tegenstrijdige dualiteit ingesteld door de opsplitsing van het werk zorgt voor een genadeloze concurrentie tussen de priester en de prins, tussen het heilige en het profane, tussen de theologie en de filosofie. Een sinistere komedie deze strijd van snoevers van het zwaard en van de wijwaterkwast waarbij het volk de slagen incasseert.

Wat de intellectueel van de Verlichting het lef en een aura verleende, was dat hij, gestimuleerd door de vrijheden van de handel, niet bang was het immobilisme van de landbouw en het bijhorende conservatisme aan te vallen. Held van de filosofie, weigert hij het juk van de godsdienst, hekelt hij de predikers van het obscurantisme, haalt hij de ingewanden uit de voorstanders van de onwetendheid. Maar, behalve enkele uitzonderlijke denkers die oproepen tot het overstijgen van het intellectualisme en haar tegengestelde, verworden de ridders van de vrijheid van gedachte snel tot vechtjassen die het volk onderdrukken onder het mom het te bevrijden. Vergeet deze basisbanaliteit niet: de intellectuele arbeid van de meester bestaat erin de handenarbeid van de slaven te beheren. De controle van het lichaam is een sociale controle.

Trots zijn op het eigen intellectualisme, is trots zijn op de eigen aliënatie. De intellectuelen die de gedachte het meest aanscherpten – Rabelais, La Boétie, Montaigne, Meslier, Dulaurens, Knutzen, Holbach, Diderot, Blake, Hölderlin, Fourier – werden zich bewust van de noodzaak de splitsing van het menselijke wezen van zichzelf, ongedaan te maken, hem zijn eenheid en de solidariteit met het leven terug te geven, de ware basis van de menselijke betekenis.

De ijle voetsteun van het antifascisme. Door de archaïsche strijd van het geloof tegen de rede over te nemen, bewijst het fascisme en haar populistische oplappingen het bedrog van haar anti-intellectualisme. Zijn er zuiverder producten van het intellectualisme dan die volksmenners, van Goebbels tot Pol Pot, die van leer trekken tegen de intellectuelen, veroorzakers van wanorde en emeritus zwarte schapen?
Maar ook wat een dubbelzinnigheid bij de antifascistische intellectueel! Hij gaat tekeer tegen de populistische domheid die de maden van de vrijwillige onderdanigheid voedt met racisme en xenofobie, maar wat is hij anders dan een hypocriete prediker zolang hij geen absolute voorrang verleent aan de sociale en de menselijke solidariteit, zolang hij niet zelf de basis legt van een maatschappij waar het de affectieve vrijgevigheid is toegestaan

ludieke grapjes te maken zoals vrienden, minnaars, verwanten, volkeren mekaar bespotten zonder kwade bijbedoelingen, en zonder de kreten van de geschokte moraal op te roepen? (Toen ze nog in goede verstandhouding naast elkaar leefden, voor een bewuste politiek ze uit elkaar dreef, beschikten de Joegoslavische volkeren, om met mekaar de spot te drijven, over een repertorium aan schimpscheuten dat volledig ontdaan was van smaad of emotionele vernedering.)

Bevelen is een ziekelijk gevolg van de verdeling van de arbeid. De mentale instorting van het autoritarisme bracht een realiteit aan het licht die langzaam doordringt tot het bewustzijn van de opstandelingen van het leven: het intellectualisme is een verminking van de gevoelige intelligentie. Ze is het product van een uit het leven losgerukte gedachte. De intellectuele intelligentie is een deel van het proces van abstractie dat de geleefde realiteit ontkent. Naarmate de grote autoritaire Lulkoek verder verbrokkelt, taant het overwicht van de intellectueel. Hoe meer de macht op een leeg fort lijkt, hoe holler de intellectueel klinkt.
De ondergang van zijn privileges overvalt hem met ontsteltenis, het brengt hem ertoe met zijn titel van denker te zwaaien op de manier zoals vroeger de arbeidersbureaucratie het proletariaat verheerlijkte, terwijl de aanhangers van een klasseloze maatschappij die net wilden afschaffen. De laatste intellectuelen zullen in de cloaca van het transhumanisme eindigen.

De economisten en de sociologen hebben de relatie tussen de stijgende winstmarges en de teloorgang van de mentale mogelijkheden nog niet ontdekt. Het is nutteloos hen bij te brengen dat we geboren worden om onze vitale mogelijkheden te vergroten, niet om de macht van het geld te vergroten dat ervoor in de plaats komt.

Geen enkele budgettaire realiteit zal de geleefde realiteit overwinnen. De adem van de leugen heeft de verdienste het verwelken van de gangbare opvattingen te versnellen.
De gevoelige intelligentie veegt de intellectuele intelligentie weg.

De levendigheid van de opstandelingen brengt het ons constant in herinnering.
"Wanneer het volk klaarder ziet dan de troon, dan is een revolutie niet ver af", bevestigde Rivarol.

Wat een plezier toch om de onbedaarlijke lach te horen opstijgen uit de velen die door de zelfverklaarde elites worden behandeld als gepeupel, als lomperiken, als bruten, als achterlijken, als onwetenden, als verwaarloosbaren! Nu het verval hen tot verdwijnen veroordeelt, hebben de "hersenloze" die ons regeren tenminste het geluk om *bij gebrek aan alternatief* te ontsnappen aan het hakmes van de wrekende haat die Lodewijk de zestiende de kop kostte.
De lach van het leven hoeft het bloed niet te doen vloeien om zich te ontdoen van zijn obstakels.

HET MENSELIJKE WEZEN HEEFT NOCH GEWELD NOCH LIST NODIG OM DOOR TE BREKEN

De enige steun waarover de macht beschikt, is het geweld en de list. Uit deze beide droge borsten haalt hij het nodige om te blijven bestaan. Zijn volstaat niet, want hij weet dat hij van vluchtige aard is. Voortduren is zijn probleem, voortduren, niets anders.
Zijn geweld komt uit de oude predatorreflex, die voortdurend onze maatschappij van meesters en slaven galvaniseert. Zijn list komt erop neer bij de uitgebuiten de ziekelijke liefde voor de onderdanigheid in te druppelen. Ze bereikt haar doel door het kanaliseren en manipuleren van de flux van emoties die het bestaan van individuen en collectieven beïnvloedt.
Bij die emoties is de angst de belangrijkste, ze achtervolgt ons van de wieg tot op de rand van het graf. Er gaat geen ogenblik voorbij zonder dat uit de diepten van onze afgronden het afgrijselijke gerinkel opstijgt van de kettingen van de boeman, die "de kinderen die niet slapen" verslindt. De wakkere dus!
Die kettingen hebben we zelf gesmeed gedurende een lange onderdrukking. De laatste potentaten hebben ze geërfd, maar

ze schudden er armoedig mee, met een door hebberigheid verstarde hand. Weelderig ineengedoken in de gebarsten citadel die ze trachten op te lappen, zijn ze slechts kartonnen boemannen, de kinderen van de ontluikende maatschappij zijn niet bang ze te bespotten. Wat rest er vandaag nog van de grote Lulkoek, van het kafkaiaanse kasteel omzoomd door een halo van terreur? Alles stort in, alles loopt leeg vanuit het binnenste, alles is slechts een ten gelde te maken ruïne, en zelfs het geld is niet meer.

De dictaturen verzwakken. Alhoewel ze toxisch blijven onder de vorm van het democratisch totalitarisme, waarvan Frankrijk een bijzonder *frappant* voorbeeld is, ruikt de vuist van de repressie naar artrose. De kunst van de list daarentegen, hoewel ondersteund door het gehamer van de leugenachtige communicatie, onthult de symptomen van een mentale beperking die alle beheerders van de oude wereld treft. Alles wijst er voortaan op dat elke uiting van autoriteit door dementie wordt getroffen. *"Quos vult perdere Jupiter dementat"* ("Jupiter maakt gek wie hij kwijt wil"). De Latijnse uitdrukking dichtte de krankzinnigheid van de Caesars, van de prinsen, van de koningen, van de keizers, van de tirannen, een zekere grootsheid toe. Hun krankzinnigheid zetelde vroeger majestueus. Nu rest als enige troon een schijtstoel.

Nochtans verandert er niets. Zijn we niet, van bij het ontwaken, aangemaand te kruipen in een maatschappij waar we, half lastdier half roofdier, rondwaren in de onzekerheid niet helemaal bij de dierlijke soorten en niet helemaal bij de menselijke soort te horen? Velen leggen zich hierbij neer op dezelfde manier als ze zich neerleggen om te sterven omdat ze niet bestaan. Gelukkig leert de vrijheid anderen door de begraafplaatsen te trekken zonder de graven te tellen.

WE LATEN DE OPSTAND VAN HET LEVEN NIET VERWORDEN TOT EEN BURGEROORLOG

Om zich in stand te houden heeft de orde er altijd al nood aan gehad de wanorde aan te wakkeren. Maar de oude frontale strijd

tussen het goede en het kwade heeft aan kracht en geloofwaardigheid ingeboet naarmate de geest van de consumptie en van de vriendjespolitiek de neiging heeft alle waarden, menselijke zowel als onmenselijke, terug te brengen tot de ruilwaarde. Zoals een koopman in een stuk van Brecht het zegt: “Wat een mens is weet ik niet, ik ken alleen zijn prijs.” Dat is de norm, dat is de wet van elke aan de cultus van het geld onderworpen maatschappij.

Er wordt niet meer gestreden voor de ideeën. De oorlog is een financiële oorlog. Hoewel overal ter wereld de behandeling van de privaatbelangen de mishandeling van de volkeren inhoudt, blijft de mitrailleur een wapen met een hoog risico; de bedienaars ervan kunnen van richting en van kamp veranderen.
Het valt te verkiezen om de onderwerping gewoon te kopen. Maar tot aan welke drempel van berusting? Zelfs het opsluiten van de bevolkingen om “sanitaire redenen” heeft niet kunnen verhinderen dat het bewustzijn zich overal opricht om deze ultieme vorm van het “Staatsbelang” aan te klagen. Is dit uiteindelijk niet de beste *historische reden* om te bevestigen dat noch de onderdrukking noch de onderwerping een eind zullen maken aan een opstand die geworteld is in het leven van elke dag?
Het catastrofale beheer van het pandemische cataclysme heeft ons een spektakel getoond van een dergelijke instorting van de nationale en internationale instellingen en autoriteiten, dat de mise-en-scène van een op til zijnde burgeroorlog de beheerders van de legale corruptie dwarszit. Als het afreageren echt zou losbarsten dan is niemand in staat te voorspellen tot welke vloedgolf het teveel aan weerzin en frustratie kan leiden.
Het perspectief van een oorlog van iedereen tegen iedereen levert de wankele machten een dubbel voordeel: het onderhoudt de agressieve terreur van de massa en het laat de ergste overlast van het kapitalisme straffeloos de vernietiging van de aarde en haar inwoners verderzetten.
Maar wie kan ons overtuigen dat de economische instorting een gevolg is van de pandemie van het coronavirus? Het bankroet was aanwezig en actief vóór de gezondheidscrisis; die heeft alleen het universele verval duidelijker aan het licht gebracht. Denkt men soms dat het spook van de honger de grote angst

voor de ziekte zal overnemen en de massa weer naar haar slavernij zal sturen, begeleid door de grijnslach van de aandeelhouders? We zullen niet nogmaals in de val trappen van een economie in verval, waarvan we de eerste slachtoffers zijn. Wie zal nog maar eens de hernieuwde farce van de verkiezingen aanvaarden? Wie zal nog maar eens de tremolo's verdragen van de uitvoerders van de sanitaire moorden als ze opschepperig eer bewijzen en aalmoezen aanreiken aan de slachtoffers van hun politiek van verpaupering?
Hun handeltjes stinken naar het sterfhuis en de doodstrijd. De overal verstikkende geur sijpelt van hoger, ze komt van de farmaceutische lobby's en van de koopmannetjes van de wetenschap, dezelfde die Frankrijk hebben behoed voor de wolk van Tsjernobyl. Wie zal verwonderd zijn als het volk hen aanmaant verantwoording af te leggen of hen zonder omhaal aanmaant er het hoofd bij neer te leggen?

De beheerders van het bankroet hebben het volk voortdurend opgelicht met hun taksen en belastingen. Ze hebben het getreiterd door in het hetzelfde uithangbord hun tekenen van rijkdom en hun mentale debiliteit ten toon te spreiden. Hadden ze er niet om gewed, te kijken hoever de buigingen van de instemmende vernedering reikten, hoelang de bevolkingen hun arrogantie en misprijzen zouden verdragen?
Terwijl het coronavirus een voorwendsel was voor hun repressieve ijver, stelde de opstand een *sanitaire zelfverdediging* tegenover de criminele incompetentie van de Staat. Daarmee toonde het oproer de mogelijkheid van zelforganisatie aan van een groot aantal mensen en de definitieve herroeping van de leidende instanties.
De Commune is het zelfbeheer van het leven, van ons leven.

De terugkeer van het menselijke bewustzijn. Het proletarische bewustzijn en haar project van een klasseloze maatschappij zijn de vorm geweest die het menselijke bewustzijn aannam toen de sector van de productie van nuttige goederen de plaats nog niet had geruimd voor de kolonisatie van de consumptie en de riool van de beursspeculatie. Sedert de jaren 1970 zag men de triomf van de supermarktdemocratie, waar de vrije keuze van producten

werd beperkt door de verplichting tot betalen aan de uitgang. De overvloed rechtvaardigde de oplichterij zoals het salaris het zure plezier van de consumptie rechtvaardigde. Meer was er niet nodig om de arbeidersstrijd tandeloos achter te laten, nadat ze verbrokkelden onder invloed van de politieke en de syndicale bureaucratie. Uit dit in lethargie gevallen bewustzijn staat nu het menselijke bewustzijn weer op door overal ter wereld de opstand van het dagelijkse leven met haar licht bij te schijnen.

De Franse regering, ten einde raad, haastte zich om het volk, plots getroffen door opstandige zotternij, af te schilderen als een woest beest waar ze, zoals gewoonlijk, haar ronselaars en haar moordenaars op afstuurde. Door het mentale gebrek van de leiders afgevaardigd, waren de mediaschildwachten zich van geen ander obstakel bewust voor de goede wil van hun meesters dan een rumoerig plebs, een samenraapsel van bruten dat naar believen te manipuleren is.
Of ze het nu hadden begrepen of niet, de bleekneuzen [palotins, in Père Ubu, Alfred Jarry] van de Leviathan [Fredy Perlman, Against His-Story, Against Leviathan] bevonden zich tegenover vrijheidslievende individuen, tegenover een maatschappij die smacht naar haar progressieve en onomkeerbare menswording. Naar een revolutie die alle revoluties uit het verleden overstijgt, een revolutie die door zich te goed te doen aan het leven, niet de dood zal herroepen, wel de schadelijke schaduwen zal verdrijven waarmee ze het bestaan verduistert.

GEEN ZONDEBOKKEN MEER!

De strategie van de zondebok wordt door alle machten als hulpje gebruikt. Het is aan ons om die te omzeilen.
Als de regeringen en de welgestelden sidderen in hun weelderige krochten, als het politionele, gerechtelijke, mediatieke mechaniek ontspoort, rest de leiders geen andere keuze dan wat slechts het einde van *hun* tijd verkondigt, te veranderen in een scenario van het einde der tijden.
De chaos waarmee ze de bevolkingen bedreigen is lang geleden

al ingevoerd door hun politiek van de vernietiging van het openbare goed. De dramaturgie van de leugen wordt sinds mensenheugenis ontvouwd. Het volstaat de groep van figuranten te vernieuwen om hen de misdaad van de verwarring en van de gekte van de wereld toe te schrijven. Het coronavirus is niet ontsnapt aan dit zware vuur dat door de wanhoop, zoals bij een gekke schutter, alle richtingen uit gaat.

De manipulatie van de emoties heeft, met de mode van de politieke vriendendiensten, een vulgariteit bereikt die de nazi Goebbels zou hebben benijd, en die had nochtans genoeg ervaring met het laten uitbraken van wat de mens aan laagste, aan meest misselijk makende, in zich heeft.
Alle monsters worden opgetrommeld voor de trailer van de film *"Burgeroorlog"*: de islamitische horden, de buitenlandse spionnen, de migranten - delinkwenten, de stomme neonazi's, de nozems uit de buitenwijken, de werklozen, de sufferds van het populisme, de Gele hesjes die als voorbeeld een oog wordt uitgeschoten, de vergiftigde landbouwers-gifmengers, de jonge luiwammesen die zelfs uit de goot nog geen werk kunnen oprapen. En niet te vergeten, de traditionele lading van "nuttigen van dienst", door het modieuze fatsoen voorgeschreven als met zachte hand te onderdrukken: joden, arabieren, vrouwen, homoseksuelen, religieuze en seculiere identitaire bewegingen.
Ronsel tussendoor nog een handjevol humoristen, grappige of droevige, provocateurs, excentriekelingen, gepatenteerde idioten en fier het te zijn. Aan deze lijst, à la Prévert, is men niet bang geweest om in de rol van de ultieme wasbeer, een virus toe te voegen dat het met zijn ingebeelde dagge overneemt van de terroristische dreiging.
De orde van de verdienste komt helaas toe aan de oudjes en aan de zieken. Zo goed verzorgd door de statistieken, hebben ze zich zo vriendelijk getoond, te sterven in een of andere gang van een ziekenhuis of na een dodelijke injectie, om zodoende de budgetten te sparen en het handelsevenwicht te redden.

De strategie van de zondebok bestaat erin te regeren door te verhinderen dat de woede van de onderdrukten zich tegen het

systeem keert dat net de oorzaak van die woede is. De razernij om het juk af te werpen, wordt handig afgeleid naar alternatieven, naar lokaas.

De procedure van “de zondebok” moet het hebben van de angst van de lijdzame om te worden gestraft bij het overschrijden van de verboden van de macht. Het trucje van de manipulator bestaat erin de schrik van de laffe te paaien met de vrijheid om angst en straf toe te wijzen aan een indringer “die er niets mee te maken heeft behalve” dat hij zich ter plaatse bevindt en met alle kwalen der aarde wordt beladen door die universele kwaadaardigheid die altijd en overal door de geest van de predatie wordt ingedruppeld.
Het motto “Je hebt toestemming deze man te doden!” is voor de eerste de beste een uitnodiging om de door de ondergane en getolereerde onderdrukking opgehoopte frustraties, af te reageren. Het leven, waarvan hij zich door zijn laagheid en inertie verwijdert, wil hij anderen afnemen. Op die manier waardeert hij zijn eigen nietigheid. Deze pirouette van de wraakzuchtige middelmatigheid wordt door alle aanhangers van de macht beoefend. De kleine man heeft hielverhoging nodig om zijn schaduw een schrikbarende grootte aan te meten.

Deze arme bok is een veelvormig en veelkleurig beest, slachtoffer van een eeuwenoud onrecht en geen enkele van onze maatschappijen maakt haast om er komaf mee te maken.
Hij was, in het begin van onze geschiedenis, het dier dat werd onderworpen door de veehouder. Eigendom van een herder die zowel voedsel kweekt, slachter en offerpriester is, verscheen hij ook onder de emblematische vorm van de vrouw – Eva, Lilith, Pandora, de heks die de macht van de man in gevaar brengt.
Hij was de jood die, tot en met de meest haveloze van de zwervers, de reputatie behoudt het mes van de financiële hebberigheid tussen de tanden te hebben.
Hij is de vreemdeling, de buitenstaander, de buurman van de overloop, de ongelukkige waarvan de ophanging het zwaard van de woede afwendt van de Leviathan die het hoofd dreigde afgehakt te worden.

Doorheen de geschiedenis waren de Joden de belangrijkste slachtoffers van deze offerande waarmee de militaire geest, inherent aan elke hiërarchische maatschappij, de kuddecohesie in een collectiviteit versterkt, haar "identiteit" zoals de sociologen het zeggen.
Hoe is het antisemitisme en haar avatars te bestrijden zonder de militaire en disciplinaire conditionering aan te klagen die de opvoeding van de kinderen bezoedelt? Wanneer zal men er bewust van worden dat deze geest van krijgers en predators deel uitmaakt van onze meest intieme aliënaties? Dat hij een van de belangrijkste oorzaken is van onze existentiele malaise? Dat hij aan de oorsprong ligt van de meeste verkrachtingen en psychodrama's die de families, individuen en gemeenschappen ontwrichten? Heeft de pandemie van het coronavirus de deugden ervan niet aangetoond met een voorbeeldige helderheid?
Men zal het einde van de zondebok niet meemaken zonder een einde te maken aan de militarisering van de lichamen en van het bewustzijn.

Tegen de volkstribunalen. Het opstarten van een procedure tegen de Staat-moordenaar om hem van recidive te weerhouden mag geen plaats maken voor de volkstribunalen die met hun emotionele verwarring de wrede rechtvaardigheid van het oog om oog, tand om tand bestendigen.
In het koninkrijk van de absurditeit is men getuige van op zijn minst ongewone gebeurtenissen. Men ziet politiemensen die zich beklagen de pispaal te zijn van het volk omdat ze ogen uitschieten en neerknuppelen, maar doof blijven voor hun eigen lijden: het ontdaan zijn van hun eigen menselijkheid.
Twijfel er niet aan dat de vernielers van de verpleeghuizen, de verantwoordelijken van de winstgevende moorden, de huurmoordenaars van de weldadige economie niet zullen aarzelen zondebokken te imiteren in de rechtszalen van jullie snelrecht. Geef de waardigheid van een proper hemd niet aan de vuiliken die elk uur van hemd wisselen.
De agressiviteit bovendien richten op de slippendragers van de regering, met hun af te schroeven en inwisselbare hoofden, komt

neer op het, uit wraakzuchtige oorlogsontspanning, veronachtzamen van de noodzaak tot het bestrijden en het ontmantelen van het gekonkel van het profijt, de oorzaak van ons ongeluk. Het komt er niet op aan de misdadigers te vernietigen, maar het systeem dat hen produceert.

Een aantal oude meesters, prinsen, priesters, despoten, bureaucraten, diensthoofden, partij- en bendeleiders hebben in de kunst van het regeren genoeg blijk gegeven van een scherpe geest om de interesse, zelfs de bewondering te wekken van een Tacitus, een Herodotus, een Machiavelli, een Burckhardt, een Nietzsche, een Zweig, een Benjamin. Kan men zich deze analisten, dol op gekwelde geesten, voorstellen tegenover leiders waarvan de onstandvastige gedachte is afgegleden naar een duidelijke afwezigheid van gedachte?

Het was niet moeilijk om in een zo verscheiden beweging als die van de Gele hesjes een antisemiet te vinden, een racist, een homofoob, een vrouwenhater, een populist, een verdwaasde dweper. Men zal zich niet van vandaag op morgen bevrijden van het individualisme wanneer de huid van een groot aantal zich episodisch met schapenwol tooit.

En hoe hard ze er ook werd ingehamerd, de medialeugen van de regeringen heeft op lamentabele wijze gefaald om de schande van enkelen toe te schrijven aan allen. De oorzaak ligt voor de hand. Ze ligt eerst en vooral aan de sociale gulheid van een stroming die vastbesloten is het bedrog te doorbreken, de haat en het misprijzen van zichzelf en de anderen af te schaffen.

Maar de onmogelijkheid om de strategie van de zondebok toe te passen op de opstandelingen van het dagelijkse leven onthult ook dat de zogeheten elite het slachtoffer is van een mentale instorting die versnelt naarmate het spektakel van de leegte tegemoet komt aan de leegte van hun authentieke bestaan. Het leven ontsnapt hen. Ze hebben niet voldoende bevattingsvermogen meer om te begrijpen dat de mutatie van gedrag een tijdperk aankondigt waarin het individu zich de vrijheid toe-eigent om mens te zijn, waarin een maatschappij de predatie afschaft evenals de angst die ze verspreidt.

Jullie die ons vragen welke wapens we bezitten, weet dat *de offensieve verdediging van de menselijke waarden* er één is, en niet de minste.

Zich niet van vijand vergissen. Bewust als ze zijn dat de conflicten noodzakelijk zijn voor de vooruitgang van de ideeën, hebben de opstandelingen van het dagelijkse leven begrepen dat ze zich, om de ware maatschappelijke debatten aan te pakken, over de religieuze, ideologische, politieke, culturele, karakteriële opties heen moeten zetten.
Teveel energie wordt verkwanseld in spectaculaire emoties, in loze polemieken, in psychodrama's. De passie voor de vernietiging is vroeger een creatieve passie geweest. Ze is niet meer dan een dodelijke reflex, een zelfmoordneiging waar de winstgevende woestijnvorming van het levende zonder probleem voordeel uit haalt.
De energie van de wanhoop inzetten voor de ontwikkeling van een nieuwe menselijke maatschappij heeft een dubbel en ontegensprekelijk voordeel: zo wordt het overstijgen van het existentiële onbehagen geschetst, zo versterkt zich de sociale vastberadenheid om, overal waar ze ons geselen en bijten, de tentakels van de hydra van de handel af te hakken.
Onze strijd valt onder de hartstochtelijke aantrekkingskracht. Hij is zowel het doel als de middelen. Hij is het leven op een zoektocht naar vitale ruimte. Hij is het menselijke bestaan en de voortdurende wil tot verbetering.

DE SCHULDIGHEID EN HET SCHULDGEVOEL AFSCHAFFEN

Schuldgevoelens zijn niet afkomstig uit het leven. Ze zijn het product van een economie die eist dat het leven wordt opgeofferd aan het werk. De uitbuiting van de mens door de mens heeft in de maatschappijen, in de mentaliteiten, in de gedragingen en in de zeden een uitzonderlijk schadelijk virus verspreidt, dat van de niet goed te maken fout.
Men werkt nooit genoeg, men vereenzelvigt zich nooit genoeg met een handelsgoed, men verdient nooit genoeg geld, men

is nooit militant genoeg. De universele wet geldig in de landbouw-handelsbeschaving stelt dat er geen onschuldigen zijn, dat er geen onschuldigen kunnen zijn. Vanuit het standpunt van de economische rede is leven een ongerijmdheid die moet worden bedwongen, verbannen, vergeten.
De *Homo oeconomicus* is het meest absurde der ontaarde dieren.

Het humanisme vindt zijn oorsprong in het gezonde handelsverstand. Tijdens de eerste oorlogen was het de gewoonte om de overwonnenen over de kling te jagen. Het principe van het profijt heeft de wreedheid van de overwinnaar getemperd. Het heeft hem ervan overtuigd dat een slaaf meer opbracht dan een lijk.
Humanisten aller aard, betuig eer aan uw voorouders! Ze hadden bij het begin van de geschiedenis begrepen – en maakten het duidelijk – dat men, om de mokerslag van de dood te vermijden, zich moest tevreden stellen met een overleven dat strikt noodzakelijk en voldoende was voor het leveren van een werkkracht.

De economische logica is, net als de militaire discipline, onbetwistbaar. Alleen de redenen van het hart kunnen er een eind aan maken, want ze kennen angst noch schuldgevoel. Ze schrijven ons voor om de motto's te verwerpen, de militante verwijten, de autoritaire bevelen en de oordelen die eruit voortvloeien.
De vrijheid van de subversieve inspiratie schikt zich niet naar recepten of richtlijnen. Het individu dat de eigen poëzie herontdekt heeft geen rijmwoordenboek nodig.
Een nieuwe wereld maken nodigt uit tot het uitvinden van nieuwe subversieve wijzen van doen.

Er bestaat een weigering van de schuldgevoelens die niets te maken heeft met een herwonnen onschuld. De meester heeft de angst en de fout nodig. Door ze op te roepen, ontsnapt hij er zelf niet aan. Cynisch ontheft hij zich ervan omdat zijn wet die is van de sterkste en van het voldongen feit.
De clan van de predatoren heeft geen enkele scrupule om te pronken met zijn ontsporingen en zijn misdaden. Zijn welwillendheid heeft er lak aan te worden veroordeeld, verontwaardiging op te roepen, het ethische gevoel te beroeren.

De nostalgici van de kolonisatie zijn niet de enigen die er prat op gaan, ten verwaarloosbare koste van enkele slachtpartijen, de weldaden van de handelsbeschaving en van de technische vooruitgang te hebben verspreid. Vandaag zijn het de heersende nationale en mondiale instanties die dezelfde redenen hanteren om de bevolkingen van de vroegere koloniserende landen te koloniseren. Racisten van Frankrijk en Navarra, welk lot houden jullie in petto voor de westerse "geitenneukers" waar jullie inmiddels deel van uitmaken?

De onschuld en de predatie zijn onverenigbaar. De bevestiging van het leven kent, in de loop van haar onzekerheden, slechts vergissingen die op menselijke wijze recht te zetten zijn. De tirannie daarentegen, kent slechts schuldigen. Haar rechtspraak heeft tot doel de verantwoordelijkheden op een schaal af te lezen, het gewicht van de toegemeten straf ermee in evenwicht te brengen. Het democratische totalitarisme kweekt de kiezer een schuldgevoel aan, maar het pleit onschuldig wanneer het zelf verminkt, gevangen neemt, revolutionairen vermoordt, wanneer de voorrang die wordt gegeven aan het profijt de zieken, slachtoffers van het coronavirus of niet, bij duizenden doodt.
Dat is de reden waarom we geen beroep zullen doen op de rechtspraak om hun misdrijven te straffen, we zullen het handelssysteem, dat hun alibi is, saboteren en vernietigen en slechts een lijst behouden van hun misdaden als herinnering aan een vervlogen tijd.
Armzalige beheerders van het niets, verdwijn! Zo spreekt het kind dat in ons blijft stoeien.

DE VRIJHEID VAN MENINGSUITING VERDEDIGEN, OOK VOOR WAANIDEEËN OF WALGELIJKE UITSPRAKEN

Het komt de vrijheid toe elke opinie de toestemming te verlenen zich uit te drukken. Dit geldt zowel voor het individu als voor de individualist. De ene en de andere zorgen ervoor dat een collectiviteit de resultante is van een strijd tussen autonomie en onderwerping.

Het vrije woord geeft onze gevoelens de keuze zich te louteren of onbehouwen te blijven. Het brengt ons terug tot de confrontatie tussen de blinde woede en de lucide woede. Het bewustzijn krijgt een waaier aan informatie aangeboden gaande van een gulle oproep tot samenwerking tot het geschreeuw van de sektarische haat. Is dit niet de gelegenheid om het deel menselijkheid en onmenselijkheid in een maatschappij te identificeren en op te sporen?
De menselijke betekenis, wat het betekent mens te zijn, staat nog in de kinderschoenen. We zetten onze eerste passen op aarde. Kan een grond doordrongen van het bloed van de gruwelen van de geschiedenis worden bemest voor het geluk van iedereen?
Dat is de uitdaging voor het kind vanaf zijn eerste blik. Ze opent de mogelijkheden van een te doorlopen leerproces. De geheimen ervan ontdekken zal de vroegtijdige dementie van de volwassenen voorkomen.

Mijn menselijke eigenheid opeisen openbaart mijn singulariteit. Ik voel me – ik weet me – uniek, zonder verval, niet te vergelijken, want ik hoef me met niemand te meten. Zelfs als de kwaliteit van het menselijk zijn niets uitzonderlijks heeft – zoals aangetoond door de opstanden van het dagelijkse leven – staat ze nog ver van de gewenste soevereiniteit. Ze is, in de stroom van de sociale poëzie, nog steeds niet meer dan een golf van ons "grote normaal".
Deze kwaliteit, toegekend aan de wil tot autonomie van het individu, is ongekend voor de individualist. Zijn schaapachtige middelmatigheid heeft geen andere mogelijkheid dan zich met een voortdurend opbod op te dringen, harder te mekkeren in de competitie van de gemengde kudde prooien en predatoren.
De individualist haalt uit het conformisme dat hij besloot aan te hangen, een ostentatief en betamelijk non-conformisme. Nu de ecologie een beslissende allure krijgt, juicht hij de vernieling van de wouden toe en begeleidt hij de ontregeling van het klimaat met handgeklap. Hij viert het machismo dat luidkeels wordt afgekeurd door het feminisme. Hij pronkt graag met de kokarde van het racisme en het antisemitisme want ze wakkeren de jeuk aan in de spirituele cenakels en in de salonpisbakken. Hij

is het opstandige schaap dat met toestemming van zijn meesters tegenspartelt, hij looft de dwaasheid die hem in staat stelt zich goedkoop een intelligentie aan te meten. Hij pronkt met het misprijzen dat over hem wordt uitgesproken door de humanisten die – en dat weet hij – amper meer betekenen dan hij.
Hem moreel of strafrechtelijk veroordelen zal hem de predatorreflex niet afnemen, de splinter die de oude samenleving hem al zolang in het vlees duwt. *Uit reactie* wordt hij opgezweept, aangemoedigd zijn stokpaardjes overal uit te stallen. Hij heeft dezelfde verwelkte instelling als die gekwelde van de macht die de belediging verkiest boven de stilte uit angst dat het spektakel de bladzijde omslaat en hem uitwist.

Als de hoop op sociale vooruitgang op haar laagste peil staat, dan staat de verloedering op haar hoogste. De gruwel van het racisme, het nationalisme, het communitarisme, het integrisme kan *als voorwendsel dienen* voor slachtpartijen, maar op zich doden ze niet. Het is de aftakeling van de levensomstandigheden en overlevingsomstandigheden die doodt. De verantwoordelijken zijn dezelfden die de eerste viool spelen in de kakofonie van de oorlogsrentabiliteit. Alleen het onbehagen geeft aanleiding tot de giftigheid van de uitspraken die, als men er goed over nadenkt, niet verschillen van de uitdagende uitlatingen waarmee het kleine kind in zijn coprofiele fase zich vol vreugde verkneukelt.

Het verbieden van *Mein Kampf*, van de *Protocollen van de Wijzen van Sion*, van de antisemitische pamfletten van Luther, zelfs van de *Bagatelles pour un massacre* van Céline, is een belediging voor de intelligentie van de lezer, het is hem een versuffing toeschrijven die, als ze bestaat, het gevolg is van een existentieel en sociaal verval, we beschikken over de middelen om daaraan te verhelpen.
De verbijsterde bruut heeft geen behoefte aan de gedachte om zich te laten gaan en zijn frustraties te bevredigen, alles is koren op zijn molen om de wreedheid die aan hem knaagt de vrije loop te laten.
“Het geloof dat niets verandert, zei Nietzsche, komt ofwel voort uit een slecht zicht, ofwel uit een onwil. Het eerste wordt

verholpen, het tweede bestreden." Men heeft ongelijk zij die de orde bewieroken een uitzonderlijke macht tot hinder toe te schrijven. Rationele argumenten volstaan niet. Men moet, hier zoals overal, teruggrijpen naar de wortel van de dingen. De intelligentie is in staat de welwillende fascinatie voor het gruwelijke met een vingerknip te verwijderen op voorwaarde dat we een aanvang nemen met het afzweren van het aanleren van de predatie en de competitie die, vanaf de kindertijd, ons begrip verzwakken, verblinden, verminken.

Tegenover de vuilnis die de vrijheid van meningsuiting moet verdragen, waarom niet veranderen van invalshoek, waarom de vraag niet aanpakken met het antwoord dat we in staat zijn te geven: vertrouwen stellen in de vooruitgang van het bewustzijn, werken aan de voorrang van de gevoelige intelligentie op de intellectuele intelligentie.
Laat de toonbeelden van het verwerpelijke de bliksemafleiders worden die de universele dwaasheid ophoopt en ontlaadt. Waar de bliksem valt, schiet niets anders over dan rook waarvan de buitenlucht de miasma's oplost.

HET INDIVIDU TEGEN DE INDIVIDUALIST

De kudde die haar vooroordelen en haar misvattingen mekkert, doet al wie een vrij individu wil zijn walgen en de kuddekeutel van het individualisme afzweren. Het beroemde discours van Marcus Antonius in *Julius Caesar* van Shakespeare toont perfect de collectieve hysterie van een hersenloze massa overgeleverd aan een manipulator die haar verwaand naar zijn hand zet.
Deze behandelaars van gevoelens en emoties hebben een verre afstamming, van Gilgamesj die, in het derde millennium voor onze tijdrekening, een voorbeeldig tiran voorstelt. Zijn mythe spookt doorheen de beruchte opeenvolging van despoten die zich, van de getalenteerde Alexander (de Grote geheten) tot de behoeftige Bonaparte, voortzet en eindigt in het belachelijk bloeddorstige van een Hitler, een Stalin en hun epigonen en aanbidders van laag allooi.

Het intellectuele werk is het voorrecht dat de meester zijn bestaan verleent. Het geeft hem de toestemming te heersen over wie door de handenarbeid tot de slavernij wordt veroordeeld. Zijn vrijheid bestaat erin die van anderen af te nemen. Dat is zijn goedwil.

Zo heeft zich, van generatie op generatie, een trieste troep voortgezet van *wezens* [sujets] die worden beheerd als *voorwerpen* [objets].

In overeenkomst met de overal dominante absurditeit, heeft de afwezigheid van menselijkheid bij de koningen, prinsen, keizers, despoten, bazen allerhande, hen de titel en de reputatie van übermensch opgeleverd. De individuen ten prooi aan een mateloze honger naar macht en de mentale stoornis die ermee gepaard gaat, hebben de individualistische psychopathie haar adelbrieven gegeven. De gemeenste en meest egoïstische berekening heeft een gebroed van genadeloze tirannen voortgebracht, van veroveraars zonder scrupules, van moordenaars die in gelijke hoeveelheden de orde en de wanorde dienden, van krankzinnigen waarvan de plotse grillen kracht van wet hadden, van bevelhebbertjes die de arrogante stommiteit berijden.

In het begin van de geschiedenis, werd uit dezelfde hoed, door de geest van het gewin, een resem wispelturige Goden getrokken waarvan het stampvoeten een somber en eeuwig heen en weer regelt van de pionnen op het schaakbord van de wereld.

Men heeft de impact onderschat die de onthoofding van de goddelijke monarchie door de Franse revolutie heeft gehad op de ontwikkeling van het individu, op de opkomst van het wezen dat zich emancipeert uit zijn statuut van voorwerp.

Vanaf de vijftiende en zestiende eeuw vierde het humanisme van de Renaissance de geboorte van het individu dat zich bevrijdt van zijn gehoorzaamheid aan een patriarchale God die over de wereld heerst als de huisvader over zijn vrouw en zijn kinderen. Voor Montaigne, Marie de Gournay, La Boétie, Castellion, [Guillaume] Postel is het vanzelfsprekend dat de man en de vrouw autonome wezens zijn – en moeten zijn – , geen op te bergen voorwerpen.

In de naweeën van de Revolutie van 1789 heeft het romantisme bij het individu de vrije uitdrukking van de persoonlijke gevoelens aangemoedigd. De opeisende opwelling van de hartstochten doorbrak de ijstijd van de rationele orde der dingen en gaf aanleiding tot een nieuwe bewustwording.
Het “verrijk jezelf” van Guizot zette de toon voor de kapitalistische meedogenloosheid. De egoïstische berekening van de bourgeoisie, door Balzac zo goed beschreven, werd aan de kaak gesteld, de gulheid van Hugo kwam ertegen in opstand, het altruïstische egotisme van Stendhal, het illuminisme van Nerval en van Blake, de scherpzinnigheid van Hölderlin, van Marx, van Fourier.
De republiek van het profijt heeft nooit opgehouden een opruiende poëzie tegen zich op te roepen waarvan de rukwinden, zoals vandaag, de allures krijgen van een orkaan.
Getuige daarvan de strijd die de opstandelingen, met of zonder gele hesje, in naam van de menselijke cultuur leveren tegen de roofzucht van de predatoren. Voor het eerst – tot groot ongenoegen van de macht die er niet in slaagt ze te tellen en te becijferen om er zich meester van te maken –, nemen wezens het woord onder de hoede van hun eigen vrijheid. Ze stralen van de ware menselijkheid die hun meest geëvolueerde voorouders in het verleden zaaiden en die het mooie vandaag aanwakkert met zijn vreugdevuren.
Ze zijn als het ware de frêle schuiten van de subjectiviteit. Ze varen tussen de klippen van de reïficatie – van de reductie tot een voorwerp, tot een handelswaar – waarmee het kapitalisme de familiaire omgeving omheint. Hun kwetsbaarheid geeft hen die luchtigheid die het altijd haalt van de logge onderdrukking. Voortaan is het op de waarheid van het dagelijkse leven dat de leugens van hogerhand zich storten en in duigen vallen.

Het gekonkel en de wanpraktijken van de Staat overwinnend, komt een waarheid aan het licht: de medische waakzaamheid die enkele decennia geleden werd opgezet, was in staat de pandemie van het coronavirus in te dijken, ware het niet dat de winstgevende uitbuiting van de gezondheid de gezondheidsdiensten langzaamaan uitkleedde.

De waanzin van het kortetermijnprofijt heeft het fysieke en mentale evenwicht vernietigd van miljoenen mensen, terwijl een wetenschap in dienst van machtige financiële belangen opschept over de kolossale vooruitgang van de biotechnologie.
Tegenover het coronavirus hebben de beheerders van de economie cynisch hun vaststelling van bankroet verstopt, door uit de zolder van de angsten weer het enorme spectrum boven te halen dat, met weidse maaibewegingen, de inwoners van de aarde vernietigt.
Ze hebben hele bevolkingen opgesloten in isolatiecellen, zodoende werd een volkssolidariteit, die van het noorden tot het zuiden en van het oosten tot het westen de handelstirannie uitdaagde en bedreigde, gefragmenteerd, verkruimeld in *levenloze* stukjes. Als deze strategie werkt, kan je ervan op aan dat ze zal worden herhaald tijdens de virale epidemieën die het smelten van de permafrost voor ons in petto heeft.
Het zou pikant zijn de slinger te zien omslaan in het feit dat de oude koloniserende landen vandaag als proefkonijn dienen voor de dikwijls dodelijke experimenten die de narco-farmaceutische bedrijven uitvoerden – en nog steeds uitvoeren – op de bevolkingen van de voorheen gekoloniseerde landen. Neen hoor! Dit zijn niet de Erinyen [wraakgodinnen], het is niet meer dan het voortzetten van de politiek van het profijt.

Niemand verkeert nog in het ongewisse: de nationale en supranationale instellingen die de opdracht hebben de gezondheid van de bevolkingen te beheren, onderhouden nauwe banden met de winstgevende machine die de farmaceutische en medische lobby's doen draaien onder de vlag van de vooruitgang. Niemand vergist zich. Het gaat over de vooruitgang van de dividenden. Telkens wanneer de publiciteit een nieuwe remedie aanprijst, betekent dit meestal dat het generieke product een nieuwe naam kreeg met als doel de handelswaarde op te waarderen, niet de gebruikswaarde.

De logica van het geld zet aan tot het hedonisme van het plezier dat wordt betaald. Ze veroordeelt daarentegen de kosteloosheid van het genieten, ze keurt af wat goedkoop deugd doet. Ze

levert de mensen die vastbesloten zijn hun goede gezondheid te behouden door zich met planten en andere natuurlijke producten te behandelen, ten prooi aan bureaucratische en politionele pesterijen. Hoeveel publiciteit is er wel niet nodig om al die gezonde mensen te overtuigen dat ze niet weten hoe ziek ze zijn!

Duizenden doden hebben reeds betaald. We betalen niet meer. Het huisarrest heeft ons ten minste een banaliteit in herinnering gebracht die geen enkele geneesheer ontkent. Niets is beter voor de immuniteit en de gezondheid van de individuen dan de affectieve banden die ze onderhouden. Deze affectieve gulheid werd doorbroken door het gedwongen isolement, het is deze opsluiting die evenveel, of meer, heeft gedood dan het zwervende virus. We hebben nog nooit méér het risico gelopen het leven te verliezen dan door te aanvaarden om alleen en opgesloten te overleven. De betogingen van het opstandige leven zullen niet vergeten dat het coronavirus, hoe dodelijk ook, minder slachtoffers maakte dan het angstige terugplooien opgelegd door de nationale en supranationale instellingen. We herinneren ons de bij gebrek aan zorghulp, bij gebrek aan beademingstoestellen, ter dood veroordeelde ouderen, bij gebrek ook aan het label van welgesteld clienteel dat hen enige omzichtigheid had opgeleverd.
We herinneren ons de verschrikkelijke eenzaamheid van hun laatste ogenblikken, niet om hen het statuut van slachtoffer toe te kennen, maar omdat we niets meer gemeen willen hebben met een maatschappij die haar ouderen behandelt als beesten bestemd voor het slachthuis.
Omdat een economie die doodt het verdient te sterven.
Omdat ons gevoel zich bevestigt dat de subversieve weerstand en solidariteit garanties zijn voor een goede gezondheid.
We roepen de sanitaire zelfverdediging uit!

DE VOORRANG VAN HET ZIJN OP HET HEBBEN INSTELLEN

Naarmate de verpaupering zich verderzet, onthult de onderwereld van het bestaan dat de wereld van het hebben niet de wereld is van het zijn. De koude hand van de financiële belangen schuift

beetje bij beetje het consumentenmanna, dat gisteren nog de familiemand vulde met geplastificeerde voldoeningen, van ons weg.
Paradoxaal genoeg vormen gelukkige reacties een tegengewicht voor de bitterheid en de frustraties van het uitdovende mercantiele vuurwerk. Ontdaan van een overlevingscomfort dat hij niet meer kan betalen, keert de consument zich naar andere wijzen van bestaan, naar andere manieren van leven. Hij ontdekt dat de bescheiden feestmalen van de solidariteit hem meer bevallen dan het dure grabbelen naar namaakproducten.

Het bankroet van het *hebben* is bezig het *zijn* te bevrijden. De val van de koopkracht stimuleert de verbeelding om de handel te vermorzelen en op haar ruïnes te bouwen. Is het zo onwaarschijnlijk dat de humor van een "tuinbouwrevolutie" het haalt van het cynisme en het sarcasme van de nationale en wereldmaffia's die ons overrompelen met vergiftigde voeding?

De verpaupering van de meesten door een handvol rijken werpt licht op de onoverbrugbare tegenstelling tussen de dictatuur van het profijt en de vrijheden van het leven. Men ziet de radicale intelligentie en het potentieel aan vindingrijkheid bij de nieuwe proletariërs vruchten afwerpen terwijl de welgestelden ten prooi vallen aan de stuiptrekkingen van het fysieke en het mentale verval.
Arme rijken die door de kolieken van de beursspeculaties worden voorbestemd tot een halfbakken bestaan.

Een ironie van de geschiedenis is dat het herinnert aan de trekken, in karikatuur, van het Ancien Régime dat werd afgeschaft door de Franse revolutie. Roept het misprijzen van de regeerders, met hun dure capriolen, niet het anekdotische broodje van Marie-Antoinette op die de spot drijft met het hongerige volk? En hoe modern is de uitspraak van de jonge advocaat Sylvain Maréchal niet als hij in 1770 weigert carrière te maken in een juridisch systeem dat "de tribunalen omvormt in bankkantoren en de balans van de rechtspraak laat overhellen ten voordele van de welvarende schuldige"!

Terwijl de schaduw van de antieke en arrogante Bastille over de eeuwen heen de angst en het obscurantisme blijft verspreiden, straalt onophoudelijk de herinnering aan haar vernieling door een handvol kinkels uit haar verre verleden.
Nooit verhelderde het licht van het menselijke bewustzijn met een dergelijke intensiteit de vrijheid van het leven dat zich ontdoet van de economie.

HET ONTWAKEN VAN DE ADOLESCENTIE KONDIGT HET EINDE AAN VAN HET PATRIARCHALE TIJDPERK EN VAN DE DICTATUUR VAN DE LEEFTIJD.

De leertijd van het leven kent geen leeftijd. We werden ons in enkele decennia bewust van het aberrante karakter van een opvoeding die, uit principe, de vleugels van de kindertijd kortwiekte en haar poëtische vluchten afbrak. Het gewicht van de patriarchale vooroordelen blijft nochtans de adolescentie gevangen houden in de logica van de *te rendabiliseren leeftijd*. Zolang een eeuwenoude leugen het leven aan het overleven gelijkstelde, dacht niemand eraan het onwrikbare in vraag te stellen van de existentiële cirkel die ons van de geboorte in de lente meenam naar de winterse ouderdom, over de zomerse maturiteit en de beursheid van de herfst.
Indien het begrip van de ontaarding zich vandaag verspreidt, is dat dan niet het gevolg van een resonantie waaraan de adolescenten gevoelig zijn? Hoe is het mogelijk om geen verband te zien tussen de wens om de natuur te redden en de wil om te ontsnappen aan de slavenmarkt waar de muil van het tot fetisj geworden geld hen vastgrijpt en meesleept?
De betogingen tegen de ontregeling van het klimaat en de vervuiling van de handel die de jonge generaties mobiliseren, worden gekenmerkt door het conflict tussen de lucide woede en de blinde woede. Wat te denken over die rituele en internationale protesten die, bekostigd door de grote fortuinen, voorwenden een einde te eisen aan de vernieling van de planeet door zich te wenden tot diegenen die deze vernieling voor hun ogen cynisch voortzetten?
In tegenstelling tot de Gele hesjes, die worden achtervolgd,

neer geknuppeld, ogen uitgeschoten, heeft een spectaculaire en weldenkende ecologische betoging alle kans om getolereerd, goedgekeurd, aangemoedigd te worden door de hypocrisie van de politici.
Ach, die giftige pennenlikkers! Met de hand op het hart brengen ze een zegedronk op de gulle naïviteit van de jeugd zolang ze het brakke water, dat de goede zielen moeiteloos zullen zuiveren, naar de molen van het groene dollar kapitalisme brengen. Maar als die jongeren het in hun hoofd halen om tussenbeide te komen in de dorpen en de wijken om te strijden tegen de hinder, de vergiftiging van de aarde, het vervuilde water, de kanker van de kernenergie, de vernietiging van de scholen, van de hospitalen, van het openbaar vervoer, dan zal je de hocus pocus waarnemen van de ordinaire leugen die hen tot ecoterroristen omdoopt, het mes tussen de tanden.

Er ligt *aan de basis* van de beweging tegen de ontregeling van het klimaat ontegensprekelijk een lucide woede, een echte wil om de levende soorten te redden, hen de verstikkingsdood te vermijden door al dat plastic dat alles gelijk omwikkelt waar het handelscircuit zich meester van maakt. “De economie of het leven!” is geen oorlogsslogan, het is een keuze tussen de geprogrammeerde dood en een project voor een menselijke en solidaire maatschappij.

Bestaat er een betere uitdrukking van de klaar kijkende woede dan de opstandige poëzie die vandaag ontspruit aan het geleefde dagelijkse bestaan? Als ik me voorgenomen heb alles te proberen om de dodelijke greep te doorbreken van het kapitalistische systeem, dan is dat omdat ik deel uitmaak van die levende soort die vastbesloten is eindeloos te genieten van het leven (sta me de humor toe ervan uit te gaan dat sterven daar niets aan zal veranderen).

De rationaliteit, herleid tot de noodzaak om te werken en zich op te hijsen op de ladder van de hiërarchie, druppelt het vergif van de rendabele doeltreffendheid in de langzame volwassenwording van de adolescentie. Maar de cultus van het “werk

boven alles" heeft altijd de doodsteek gegeven aan onze dromen en aan die betere wereld die de kinderen in zich dragen en waarnaar we nooit hebben opgehouden te verzuchten.
Het leven afleren, dat is wat doorgaat voor de wijsheid van de volwassen leeftijd. Een gemeenzaam bedrog geeft de strijd voor het overleven en haar hondse competitie het recht de wonderlijke ontdekking van de menselijke betekenis, als van de ontdekking van een nieuw continent, te beteugelen en belachelijk te maken.

Het leven heeft lak aan de Staat, het spot met de dwang en de voogdij. Het kind helpen zich bewust te worden van zijn creatieve rijkdom en zijn capaciteiten tot autonomie is een totaal keerpunt ten opzichte van de opvoeding die van het kind een tandwiel maakt.
Die rampzalige opvoedingswijze is nog steeds dominant. Ze maakt van de volwassenen een verminkt kind, onevenwichtig, zenuwziek. De adolescentie is de plaats van een slachtpartij die in alle koelbloedigheid wordt uitgevoerd.

De revolutie van het dagelijkse leven biedt de jonge generaties vandaag een onbeperkt bewustzijn van de mogelijkheden. Tot vandaag werden de velden van de hoop gesteriliseerd en tot een mythe verheven door de stormen van protest tegen de oorlogen, de ethische en sociale onrechtvaardigheden. Per slot van rekening zocht de op deze wijze gemobiliseerde adolescentie, in de opwinding van haar inzet, slechts de bittere troost voor haar verloren dromen.
De overgang van de kindertijd naar de volwassenheid krijgt de volle laag van de gevolgen van de rendabele woestijnvorming. De adolescent bevindt zich in het hart van het leven en van de dodelijke ontkenning ervan. De keuze kent geen dubbelzinnigheden: leven of werken. Hier verplaatst het bewustzijn de grenzen van de twijfel door het dagen van ongewone zekerheden.
Het klimatologische debat vol vuur en vlam heeft ten minste één zekerheid aan het licht gebracht: men strijdt niet voor de natuur zonder bewust te worden van de menselijke natuur die, eveneens gemarteld en in gevaar gebracht, steeds meer haar rechten opeist.

De strijd voor het leven kent geen leeftijd. Terwijl een steeds groter deel van de oudere generaties de ordinaire kudde van lijden en sterven voor bekeken houdt, zien we tezelfdertijd adolescenten de enige optie weigeren die wordt opgelegd door de traditionele opvoeding: of de ambitie van de slaven van de markt, of de vuilnisbak van het uitschot. Ofwel een bestaan van maden kruipend van promotie naar promotie; ofwel wegrotten in narcoleptische wanhoop, zich aansluiten bij een guerrilla met zelfmoordneigingen, in een onderworpen straatdelinquentie vallen, helaas, weer dezelfde strijd om macht en profijt als de delinquentie van de grote boulevards die de Staat gebruikt.

De beledigingen die de adolescenten, die de wereld willen redden en ze uit de greep van het profijt willen halen, naar het hoofd krijgen geslingerd, geven blijk van een seniliteit die zelden met een dergelijke volgehouden zwakte werd tentoon gespreid. Pseudopsychologen en intellectuelen met een tekort aan prestige stoften hun lakeienkledij af om hun diensten aan te bieden aan een handvol ellendelingen, in die mate gedrogeerd en op het randje van de *overdosis* dat ze het leven en de wereld slechts waarnemen doorheen de hallucinogene waas van de graaizucht.

De oude wereld is een wereld van oudjes. Nooit verdiende hij beter die naam. Overal en op elke leeftijd is het de ware jeugd, die van het telkens herboren leven, die geroepen is de uitgemergelde macht te dwingen haar rochel aan leugens weer in te slikken.

HET BEWUSTZIJN VAN EEN MENSELIJK TE MAKEN LEVEN IS ONS MEEST WAARDEVOLLE BEZIT

Het leven is in al haar weelde, een experiment dat zich blind uitbreidt. Het schept zonder onderscheid monsters van dinosauriërs en mensachtigen die het heeft voorzien van een uitzonderlijke vaardigheid.
Haar manna levert zowel de dodelijke groene knolamaniet als de smakelijke morielje. Het moedigt haar schepsels aan zich

uitbundig voort te planten en, om het geheel weer in evenwicht te brengen, doet het beroep op een genadeloze vernietiging van de overschotten. Zo vermenigvuldigt het natalisme gedachteloos het aantal kinderen en veroordeelt ze tot de dood die de ziekte, de delinquentie, de dwangarbeid, de militarisering, de verkrachting, de verpaupering, de oorlog met statistische kilte zullen uitvoeren.
We hebben nochtans de mogelijkheid om te vermijden dat de vrouw tegen haar wil door de mannelijke predatie tot een moeder wordt gemaakt. De kinderwens is een daad van liefde, er zonder onderscheid een fabrikeren komt neer op het produceren en reproduceren van handelswaar. Een van de voorwaarden voor onze vrijheid is het ongedaan maken van de reïficatie die het individu [sujet] in een voorwerp [objet] verandert; is het helpen bij de triomf van het menselijke bewustzijn over het gealiëneerde bewustzijn.
Het leven is de grondstof die we moeten menselijk maken. Zijn het niet haar opwellingen van vrijgevigheid, haar wil tot openheid, haar uitingen van solidariteit die er verantwoordelijk voor zijn dat de menselijke soort aan de zelfvernietiging is ontsnapt? Is het niet door haar opgeëiste en hervonden menselijkheid dat onze soort is ontsnapt aan de dodendans van de pest, van de pandemieën, van het nazisme, van het stalinistische communisme, van de atoomoorlog? Twijfel er niet aan of ze zal evengoed het ziekelijke survivalisme en transhumanisme van tafel vegen.

Nochtans is ons gebroed er zo hardnekkig toe gebracht te wanhopen over haar levensverwachting dat men haar, bij de minste apocalyptische opschudding, ziet grijpen naar een reddingsboei waarvan ze weet dat ze hoe langer hoe minder redt. Overtuigd van haar onmacht, is ze volledig verstard. Om haar onderdrukkers te vermorzelen, durft ze niet zonder voorbehoud kiezen voor het immense potentieel van het leven, van de creativiteit, van de vrijheid die ze in zich draagt.

Maar, vermits er een ironie in het verhaal schuilt, ook rampen krijgen een knip voor de neus. Hoe kunnen we ons niet

verheugen, terwijl de enorme omvang van een ziekelijke rendabiliteit de aarde en haar inwoners dreigt te verpletteren, over de grote woede die overal ontvlamt en over het kleinste genstertje dat het vuur over de hele wereld verspreid?
Het is een sombere en vreugdevolle woede, dikwijls verward, soms blind. Ze zwelt aan, ze laait onweerstaanbaar op. Als ze hier en daar weer in elkaar stuikt, dan weten wij en onze vijanden: ze zal weer opflakkeren, ze zal de oude wereld in de as leggen en de adem van het leven zal die wegblazen.

DE AFSCHAFFING VAN HET PATRIARCHAAT EN DE ACRATISCHE OVERHAND VAN DE VROUW

De beschadiging van het patriarchaat benadrukt de verbrokkeling van de piramidale macht. De vrouwenstrijd is in deze context voorbeeldig.
Ondanks hun voorouderlijke vooroordelen hebben de geschiedkundigen en de archeologen uiteindelijk toegegeven: de beschavingen van de verzamelaars, die de opkomst van de intensieve landbouw en het productivisme van de eerste Stadstaten voorafgingen, tonen aan dat de vrouw er genoot van een aanwijsbare voorrang. Zonder dat ze het voorwerp van een cultus uitmaakte – toch niet in het begin –, wijzen het aantal en de kwaliteit van de beelden en tekens die haar voorstellen erop dat het samenlopende privilege van de voortplanting en de bevruchting van de aarde, de vrouw een soort onderscheiding toekenden. Kan men zich voorstellen dat ze spontaan het aureool van een *natuurlijke* gratie kreeg?
Haar val is er niet minder brutaal om. Naarmate de landbouw- en handelsbeschaving zich ontwikkelt, wordt de vrouw bedolven onder vervloekingen die niet zullen ophouden te groeien en zich te vermenigvuldigen. Ze wordt gemetamorfoseerd in een kwaadaardig creatuur, demonisch, heks. De hemelse tiran Ouranos castrerend, is ze het gevaar dat over de viriele macht hangt. Was het Pandora niet die de aarde heeft verwoest toen ze de doos opende waarin alle kwalen zaten opgesloten?

Ze biedt zeker weerstand en in de verstrengeling van de geschiedenis en de maatschappijen zijn er voldoende eilanden die van het voortbestaan van haar weldaden getuigen. Tot grote ontzetting van de geschiedkundigen die haar laattijdig ontdekken.
Wat is de oorzaak van een dergelijk diskrediet, hoe die panische angst voor de vrouw uitleggen, die de man doorheen de geschiedenis poogt te bezweren door de haat, het misprijzen, de steniging, de brandstapel? Er is hier geen sprake van enigma of mysterie. Het systeem van de uitbuiting van de menselijke natuur en van de aardse natuur, die we voor onze ogen zien in elkaar stuiken, levert het voor de hand liggende antwoord.
Sinds haar oorsprong en gedurende millennia heeft de landbouw- en handelsbeschaving haar recht gelegitimeerd om het leven en de aarde te beledigen. Onophoudelijk heeft ze de meest wrede geweldplegingen uitgeoefend tegenover de soorten en hun omgeving.
Deze altijd tastbare, systematische brutaliteit, vermengt zich nu met het snikken van de doodstrijd. Haar verleden brengt haar een krop in de keel. Nu het kantelpunt bereikt is, behoudt ze, om haar bedrog te onderhouden, slechts de beschikking over de partij van de dood en de horden van de vrijwillige onderdanigheid. De aanmaning “heb elkander lief” verspreidt zich nu vermomd onder de kreet “vermoord elkander”. Zoveel generaties werden volgestouwd met die realiteit dat niemand zich verwondert over de campings van de haat, van de uitsluiting, van het anathema die het populisme elk jaar hernieuwd.
Wat de levensvreugde de nek om wringt, wordt een feest voor het kadaver.

De economie van de predatie, die het rijk van de *antifysis*, de antinatuur, heeft geïnstalleerd, heeft alle reden om de overmacht toe te kennen aan de macht van de man en van de krijger. Ze kent hem een hemels mandaat toe, een goddelijke autoriteit, die van de toe-eigening en van haar endemische geweld een eeuwigheid maakt.
We maken een einde aan dat puriteinse *libertinisme* dat de suprematie van het nuttige, werkzame, militaire lijf met een brandmerk wil opleggen aan het vrije genot van het zelf! We

maken een einde aan de greep van de predatie!
De verkrachting van de vrouw en van de natuur is inherent aan de transformatie van de aardse goederen in handelswaar. Er zijn wat eeuwen over gegaan vooraleer het werd begrepen: de bevrijding van de vrouw en het herstel van de natuur gaan samen, ze zijn onafscheidelijk.
Het zal de nieuwe maatschappij die langzaam uit de nevels treedt, toebehoren om de botsing te overstijgen tussen de ultieme arrogantie van het falende patriarchaat en een feminisme dat door haar wens tot wraak zodanig is verblind dat ze het recht opeist op de ergste privileges van de man. Wat een mooie overwinning om het gebroed van de Thatchers te vieren! Wat een mooie emancipatie om minister te worden, magistraat, militair, politievrouw, beul, zakenvrouw!

Het menselijke wezen is het ijkpunt voor het overstijgen van het virilisme en van het feminisme. Het menselijke wezen is de wording van de man en van de vrouw. Als dit al de vanzelfsprekendheid is van een maatschappij die smacht naar een radicale verandering, dan is het minste dat we kunnen bijdragen, me dunkt, het versterken van de strijd die de vrouwen leverden en nog steeds meer dan ooit leveren voor hun persoonlijke emancipatie en voor de emancipatie van de mens.
Wat is dat *acratische overwicht* van de vrouw dat ik uit de grond van het hart wens? Ik leende het woord uit de Spaanse libertaire beweging “Acrates” dat “zonder macht” betekent. De ludieke resonantie leek me op de juiste manier te herinneren aan het principe van gelijkheid van de man en van de vrouw in volle respect van hun verschillen.

Noch cultus van de vrouw, noch cultus van het leven! De cultus is een “stilstaand beeld” dat heiligt, verlamt en vooral, een obstakel vormt voor het overstijgen. Zo ook bij de diversiteit aan amoureuze gedrag. Het vatten in categorieën, in lades onttrekt ze aan de hartstochtelijke vitaliteit die als enige beschermt tegen de predatie.
Verwijder de verkrachting, het geweld, de omkoping, de toe-eigening waardoor ze worden ontaard en je hoeft je geen zorgen

meer te maken over de meest grillige keuzen van de heteroseksualiteit en van de homoseksualiteit!
Het mannelijke bij de vrouw en het vrouwelijke bij de man vormen een gamma waarin de begeerte de vrijheid ontdekt om naar believen te moduleren. Dat is het voorrecht van het menselijke wezen. Het is op deze fundamentele tonaliteit dat ik een *acratische* erkenning van de vrouw voorsta, een *natuurlijke achting* die overigens een sereniteit en een onschuld teruggeeft aan een viriliteit die er eindelijk wordt van vrijgesteld haar universele arrogantie te steunen op een erectiele spier.

De mannelijke zelfgenoegzaamheid heeft lang een hypocriete tactiek van de verleiding verscholen achter een opdringerige hoffelijkheid. Waarom zou de hoffelijkheid, eens ze ontdaan is van haar militaire bijbedoelingen, niet de weg terugvinden van de menselijke gulheid en voorkomendheid? Het is misschien ook de gelegenheid voor het mannetjesdier om zich te verzoenen met zijn persoonlijke vrouwelijkheid en de oude reflex van de predatie uit te roeien die, uit inertie, van generatie op generatie wordt overgedragen.

De *acratische voorrang* van de vrouw is een eenvoudige hulde aan de schoonheid van het landschap dat ze bij uitstek weet te bevruchten en vergroten. Zou het kunnen dat haar magie en haar mysterie, aangehaald door dichteres Lotus de Païni, er in bestaan weer aanknoping te vinden bij het oorspronkelijke verbond met het dierlijke, het plantaardige, het minerale? Bij het herstellen van een dialoog, eertijds onderbroken door een ongelukkig experimenteel slippertje en door een absurde ontsporing van onze evolutie?

GEDAAN MET DE BEHEERDERS DIE PROFITEREN VAN ONZE STRIJD

De individuen die van het gele hesje een episodisch teken maakten van de solidaire hergroepering worden zich langzaam bewust van het vuur dat ze hebben gebracht, van de kelder tot de zolder, in de oude verlepte wereld die sinds decennia wankelt, in elkaar stuikt en overal het puin van zijn corruptie stort.

Hun eigenaardigheid is niet dat ze er eer uit halen, het is de geestdrift voor de buitengewone poëzie die opborrelt uit hun zeer gewone bestaan. Ze ontdekken in zichzelf en in hun gelijken een onvermoede rijkdom, heel gewoon en onbekend.
De verwondering van een persoonlijke vreugde, zo spontaan herwonnen, opent de deur voor de verwondering van het vernuft, van de vindingrijkheid, van de creativiteit. De hartstochtelijke opstand verandert het leven en dit spel verijdelt de valstrikken van het individualisme, dat het in zijn grimmige onmacht "in stilte" uitschreeuwt.

Een bliksemschicht heeft de drukkende lethargie geveld die door het rijk van het geld, van het profijt, van de egoïstische berekening woog op Frankrijk en op de hele wereld. Ik heb het hier – hoeft het verduidelijkt? – over het Frankrijk van de revolutie van 1789, van 1848, van de Commune van Parijs, niet over de walmen van de ingewanden die het nationalisme in zijn spoor meesleept.
De feestelijke solidariteit heeft haar verrassende lichtheid gesteld tegenover het gewicht van de officiële leugen, uitgedragen door de politieke en syndicale protesten. Ze zal het bastion van de vooroordelen neerhalen, ze zal een einde maken aan die dagelijkse slavenmarkt die zich net zoals de beestenmarkten veralgemeende.

De Gele hesjes, er aanvankelijk om bezorgd hun klachtenlijstjes op te sturen naar de presidentiële en kruiperige zijklakei van de oligarchen, beseften snel dat die ze in het vuur gooide zonder ze te lezen, met hetzelfde misprijzen als dat waarmee zijn eigen meesters hem overstelpten. Er was niets meer nodig om te begrijpen dat hun eisen het begrip van de Staat en zijn aandeelhouders ver te boven gingen.
Het beheer van het coronavirus laat het volk geen andere keuze dan de burgerlijke ongehoorzaamheid. Wij hebben geen bevelen te ontvangen van een Staat die doodt.
De geleidelijke radicalisering toont hoe langer hoe duidelijker aan dat de dialoog niet mogelijk en ook niet wenselijk is met de hiërarchische macht.

Waarom het hier hebben over de "hiërarchische macht"? Omdat de Staten reeds zijn opgevreten door een ware internationale van het profijt. Omdat een occulte en tastbare hydra van banken als een vampier de nationale belangen en de grote instellingen – Europese commissie en *tutti quanti* – waar de supranationale corruptie kracht van wet heeft, leegzuigt en bloed aftapt. Zelfs het geld is gedoemd te verdwijnen ten voordele van geïnformatiseerde betalingen à la *Big Brother*.
De Leviathan eet zijn eigen kinderen op en laat op zijn weg alleen afgekloven beenderen achter, zonder enige winstgevende waarde.

Welk krediet kan nog worden toegekend aan het onder de naam soevereinisme opgekalfaterde oude nationalistische militantisme? Op welke manier is de Franse Staat te verkiezen boven de Europese suprematie die haar dictaten oplegt? Bevinden ze zich niet allebei onder het juk van de wereldorde van het profijt? Wat een mooi *handeltje* toch, dit verdedigen van de Catalaanse Staat tegen de Madrileense, van de Palestijnse Staat tegen de Israëlische! Wanneer eindelijk een volksbewustzijn zonder Staat? Een soeverein volk is een volk zonder meesters.

In Frankrijk, zoals elders, ontsnapt niemand aan een tweevoudige vanzelfsprekendheid. Terwijl het openbare goed en de menselijke waardigheid worden verkwanseld aan de graaizucht van de ondernemingen, die het woord "democratie" gebruiken voor de dictatuur van het geld, maken we het ontwaken mee van een menselijk bewustzijn, de geboorte van een poëtische kracht die vastbesloten is een einde te maken aan de voorrang van de economie en van de concurrentiële circuits van de haat en van de uitsluiting – onder welke vorm ze ook worden gepredikt, godsdienstig, profaan, behoudsgezind, progressief.

Het burgerschap voorbij. Hoe er niet toe komen een duidelijk onderscheid te maken tussen de burger en het individu op zoek naar autonomie? Het burgerschap is een rol die de Staat toekent aan de individualist in de kudde, waarmee ze zijn onderdanigheid een onderscheiding toekent. De kloof vergroot steeds meer

tussen de burger, ondertekenaar van een sociaal contract dat hem wordt opgedrongen, en het menselijke wezen dat droomt van een maatschappij waar de verscheidenheid aan begeerten zich harmoniseert.
Inderdaad, na eeuwen van kniebuigingen voor de tirannie van de monarchen, verscheen het sociaal contract als een helpende hand, als een gebaar van emancipatie. Het statuut van burger bekwam een achtenswaardige, zelfs benijdenswaardige, verworvenheid, omdat achter de mens-als-voorwerp [objet], de mens-als-individu [sujet] opdook. Of toch tot het openbare goed, dat doorging voor zijn rijkdom, werd leeggezogen tot profijt van een republiek van het zaakjes doen.
Niemand kan nog ontkennen dat de "vertegenwoordigers des volks" niet onze belangen dienen maar die van de Staat en haar opdrachtgevende bankiers. Wat is vandaag de burger? Een product van de zwendel van de Staat, de dupe van een niet gerespecteerd sociaal contract, met de voeten getreden door de arrogantie van de regeerders. Wie kan in alle redelijkheid nog geloven dat de Staat de burgers het openbare goed zal teruggeven dat het elke dag verkwanselt door het over te hevelen naar privaat belangen?
Hoe dikwijls nog zullen we opnieuw in de val lopen van dit algemene kiesrecht dat de mechanische leugen van hogerhand opent en sluit terwijl het de burgers onderaan de ladder verminkt?

Zodra ze zich beperkt tot de enige keuze om van meester te veranderen, wordt de vrijheid om vertegenwoordigers te kiezen een vrijheidsberoving.
En kom niet zagen dat de boycot van verkiezingen een verloochening van de democratie is. Want alleen de corrupte Staat haalt voordeel uit deze stembusgangen, al was het maar door zijn bestaan te verlengen.
Het traditionele kiesrecht aanvaarden, komt neer op het aanvaarden van de Staat-boef. De kunst van en de manier waarop we worden bestolen en verkracht brengt ons niet meer aan het lachen. De levensvreugde komt tot uitdrukking op straat, niet in de urnen die door grimmige clowns worden toegestoken aan de armen om er een rochel van goedkeuring, van wanhoop en van

afkeer in te ontvangen. Want het zijn natuurlijk de minst bedeelden die door de electorale farce worden aangemoedigd hun aalmoes te geven!

We hebben de mogelijkheid een einde te maken aan de parlementaire klucht door er een ware democratie tegenover te stellen. We zijn in staat volksvergaderingen te organiseren, er een stemrecht toe te kennen, de basis te werpen van wat de zapatisten goed beheer noemen: er voor zorgen dat de beslissingen worden genomen door het volk en voor het volk.

Deze formule lijkt abstract. Ze is het niet. Wat betekent ze in de praktijk? Heel precies dat de “opdrachten” of commissies door de volksvergadering worden toegekend, voor een bepaalde tijd – meestal gaande van één tot drie jaar, afhankelijk van de noden van de regio –, aan titularissen die aan hun metgezellen verslag zullen uitbrengen over de bekomen resultaten.

Het mandaat van het volk vestigt een relatie tussen de begeerte van de individuen en de gevolgen van die begeerte voor de collectieve verantwoordelijkheid. De titularis heeft het recht ontslag te nemen en zijn benoeming over te dragen op zijn plaatsvervanger als hij het niet ziet zitten door te gaan. Hij kan ook worden teruggeroepen als hij niet voldoet aan de verplichtingen van zijn opdracht. Dit soort beslissingen valt zonder enige smaad.

Dat is directe democratie, daar begint de nieuwe maatschappij.

WE ZIJN ZOWEL DE BASIS ALS DE TOP; DE GEOMETRIE VAN DE OUDE WERELD IS ACHTERHAALD

“Zo boven, zo beneden”, bevestigt de *Smaragden Tafel*, één van de teksten afkomstig uit onze oudste culturele lagen. Is het niet betekenisvol dat het einde van de handelsbeschaving ons terugvoert naar haar oorsprong? Is deze vreemde terugblik geen ondeugende knipoog van de geschiedenis? Ziehier een gezegde dat, als een juweel gevat in het schrijn van onze meest archaïsche gedachte, vandaag weer aan het licht komt. Het schittert plots met een betekenis die, zoveel is zeker, de hare was en de hare niet was, een betekenis die door haar moderniteit deel uitmaakt van onze menswording.

Want wij zijn het beneden dat het boven *overstijgt*. Dat het behoudt en ontkent.

Gedurende millennia hebben we geknield in de grond van de afschuw en van de verering om wat te beschouwen? De hemelse hoogten waaruit de meest tegenstrijdige goddelijke bevelen neerdaalden, de meest absurde aanmaningen. Uiteindelijk zijn we het erover eens geworden: we zullen onverbeterlijk geknield blijven zolang we met het boven in dialoog blijven, zolang we luisteren naar de stem van de meester, zolang we de koppen van de hiërarchische hydra niet afhakken.
Voor al wie door de flatulentie van de media geen bedorven neus, ogen en oren heeft opgelopen, ligt de vanzelfsprekendheid voor de hand en is ze een waarschuwing voor het bewustzijn: de Staat negeert doelbewust de eisen van het volk. Hij negeert ze met een des te opzichtiger arrogantie omdat er niets meer over is van de prestigieuze voorrechten van weleer. Teruggebracht tot het vuile werk van de beul, smeert hij onderdanig de onderdrukkende machine van het mondiale profijt.

Gedaan met die smeerlappen die hun onmenselijkheid als een hoge onderscheiding om de hals dragen! We hebben teveel om handen met het ontdekken van het leven om de dictatuur van de omzetcijfers niet te verbannen uit ons bestaan en daarbij in één moeite ook de bureaucraten en de ambtenaren van het plichtverzuim die belastingen en heffingen opleggen. De Staat en de multinationals kunnen slechts rekenen op de domme logheid van de in elkaar stuikende macht. We bezitten de lichtheid en de intelligentie van het leven dat wordt herboren.

Naarmate de intelligentie van het leven zich loutert, ontdekken we welke onweerstaanbare kracht schuilgaat achter de woorden *gelijkheid*, *broederlijkheid*, *vrijheid*. De minste vonk menselijk bewustzijn volstaat om ons in een wereld te bevinden die onverenigbaar is met de wereld van het profijt, om ons los te wrikken uit een economie die *de facto* haar vragen en haar antwoorden oplegt.
De geometrie van het boven en het beneden is een valstrik. Overal ter wereld levert het eensgezinde hart van de volkeren

het *straatgevecht* van het dagelijkse leven. Deze strijd keert de dodelijke zeis tegen de maaiers van de leegte. Ze maakt er het slagzwaard van dat de autoritaire macht van kop tot teen zal doorklieven.

De Staat zal niets toegeven met de rechterhand wat de linker niet zal terugnemen. Men maakt zich illusies als men waarschuwingen of berispingen tot de Staat richt. Zich beperken tot betogingen op straat – hoe nuttig de uitingen van woede ook mogen zijn – geeft hem de mogelijkheid zijn misprijzende nul op het rekest te benadrukken, de mise-en-scène van een burgeroorlog te verfijnen, met de rammelaar van de veiligheid te schudden die zo wordt gewaardeerd door de vrijwillige slaven.
De verdedigende en aanvallende weerstand van het menselijke wezen en van zijn omgeving is een strijd van het terrein. Ze valt onder een praktische poëzie die haar betekenis haalt uit de concrete problemen zoals het opnieuw aarden van de gronden, het uitroeien van de hinder, de kosteloosheid van het openbaar vervoer, van de scholen, van de hospitalen, het uitoefenen van de directe democratie in een gemeentelijke, regionale, internationale omgeving.

De keuze van de te nemen beslissingen is in de traditionele oorlog van doorslaggevend belang. De haast vervalst het oordeel, het getreuzel verteert het. Hoe vermijden om noch in de ongelegen haast te vervallen, noch in het bange uitstel? Misschien moet de vraag eerst als volgt worden gesteld: hoe kunnen we leren om het terrein te vermijden waar de vijand, beslagen in de militaire kunst, zijn wetten oplegt?

De subversie opnieuw uitvinden, is voorrang verlenen aan een poëtische inspiratie die zich afzijdig houdt van leuzen, van dwingende aansporingen, van verboden.
De kracht van de burgerlijke ongehoorzaamheid is het verbannen van het autoritaire beheer. De *sanitaire zelfverdediging* zal erin slagen te vermijden dat de walmen van de militarisering tot in het kamp van de libertaire solidariteit doordringen.

Het is een vergissing zich te onderwerpen aan de wet van het aantal. Waar de reïficatie heerst, is het getal een dood voorwerp. De meeste revoluties uit het verleden danken hun uitbarsting minder aan de deelname van het volk dan aan de vastberadenheid van enkelen. Meestal ten kwade, zoals onder andere aangetoond door het Jacobinisme en de staatsgreep van de bolsjewieken. Zij die de speerpunt van het volk wilden zijn, hebben met diezelfde speer het proletariaat, dat zijn vertrouwen in hen stelde, neergestoken. Van Robespierre tot Lenin en Pol Pot, al die veroverde begraafplaatsen!

Als het een massabeweging ooit lukte komaf te maken met een barbaars regime, ervan te triomferen, dan is het omdat er zich in die, zo dikwijls stompzinnige massa, individuen bevonden die plots wakker werden, tot zichzelf kwamen, zich bewust werden van hun kwaliteit, resoluut braken met het schapengebroed dat zijn macht overdraagt aan de leiders. Die individuen zijn in staat gebleken hun statuut van gekwantificeerd voorwerp af te werpen. De vrijheid die ze in zich hadden, brachten ze openlijk naar buiten en hun uitspraken vonden een echo in de bijeenkomsten van het volk op zoek naar een emancipatie die altijd weer werd uitgesteld.

De originaliteit van de beweging van de Gele hesjes en van de revolutie van het dagelijkse leven die ze in gang zette, zit in een fenomeen zonder voorgaande: het gestamel van onsamenhangende individuen heeft een uitbarsting van woede gekoesterd waarvan de volharding overal ter wereld wortel schiet. Een roep is opgestegen, de roep van een gevoeligheid die werd toegetakeld door de oorlog van het profijt tegen de mens.
Die roep heeft volstaan om een lawine te veroorzaken die de wallen van het conservatisme en de vestingen van de wanhopige macht bedreigt. Maar het grote verschil met de subversieve orkanen uit het verleden is dat er in het volk een bewustzijn ontwaakte dat zowel existentieel als sociaal is. Dit ontwaken valt samen met een keerpunt in de geschiedenis waar de handelsbeschaving, instortend onder het gewicht van haar eigen absurditeit, elke terugkeer onmogelijk maakt.

Het is niet het aantal betogers dat hun kracht uitmaakt, het is de gevoelige intelligentie die vooruitgang boekt bij de individuen en hen solidair maakt, zo vermijden ze de gewoontegetrouwe afstomping van de massa, de populistische verloedering, de tragedie van de zondebok.

Het vandaag overal merkbare onbehagen is er een van een maatschappij ten prooi aan de ongelijkheid, aan het onrecht, aan de armoede. Aanvankelijk blijft die gedachte hangende, ze zweeft in het betekenisloze, ze voedt de utopie.
Beangstigd door de eeuwen van onderdrukking bleef het volk, de meerderheid, met stomheid geslagen, stil, versuft, verteerd door de haat. Op elk ogenblik kon de woede overhellen naar de valselijk geruststellende kant van de onderdrukkende orde, of in tegendeel, een enorme wanorde opwekken waarin de vrijheid plots haar aanhangers herkende.
Wat er gebeurde en wat langzaam wordt bevestigd is dat het onstabiele en vluchtige *ogenblik* van de woede omsloeg in een revolutionair *moment*. De subversieve gedachte wordt belichaamd in het sociale omdat ze zich eerst belichaamde in het lijf van individuen die plots werden geïnspireerd door de poëtische levenskracht die in hen tot uiting komt.
Dan gaat het volk over tot het uitbrullen, niet van haar woede, maar van haar herwonnen vrijheid. Het is terecht dat het de overwinning op de onderdrukking opeist, want in elk individu dat deel uitmaakt van de uitgebuite massa, heeft het leven het gehaald van de verfoeilijke berusting, het heeft de kwaadaardigheid van het eeuwige bukken ongedaan gemaakt.

We willen rechtstaand leven, niet geknield sterven! Dat is de kreet van een minderheid die de slagkracht werd van de meerderheid. Maar hoe doordrongen van genot ook, het moment van de revolte op zichzelf volstaat niet. Onze strijd beperken tot de vluchtige gelukzaligheid van een grote uitbarsting, is verhinderen dat de feestelijke en solidaire aanloop wordt verdergezet.
Als miljoenen manifestanten erin slagen een Staat te doen beven, dan kan slechts een radicaal project hem neerhalen. Dat radicaal project is de bouw van een menselijke samenleving.

Één van de nieuwigheden van de opstand van het dagelijkse leven zit in het volgende: de individuen, met hun kop gescheiden van hun lijf, gevangen in een conflictrelatie, herontdekken de eenheid in zichzelf en met de wereld, ze slagen erin te ontsnappen aan hun voorouderlijke verminking, ze schaffen de scheidingen af, ze doorbreken de wallen van de vooroordelen, ze ploeteren door de onmogelijkheid aan wegen die geen enkele revolutie uit het verleden had durven bedenken.
Die abrupte vooruitgang is een kenmerk van de voorrang van het individu [sujet] op het voorwerp [objet], ze is de vergelding van de gevoelige intelligentie op de intellectuele intelligentie, van de kwaliteit op de kwantiteit, van het zijn op het hebben, van de mens op zijn ontaarding. Ze dragen de uitroeiing van het fetisjisme van het geld in zich, het einde van de reïficatie, de vernietiging van de dictatuur van het profijt en van de handelswaar.

Het menselijke wezen, de wortel van de vrouw en van de man, wordt geboren uit een oorspronkelijke, vitale vruchtbaarheid, het is aan ons die altijd meer menselijk te maken. Die wortel is onverwoestbaar, hij zal het systeem vernietigen dat er sinds millennia de bloei van verhindert, tegenwerkt. Zelfs de millennia worden nu teniet gedaan, als eindafrekening.

We zullen niet meer in de val lopen van het "Wat te doen?" van Lenin. We hebben genoeg aan de spontane poëzie die alle wegen van de wereld opent en die langzaam overweldigt, van branding naar vooruitgang, op het ritme van het niet te overwinnen leven. De vleugels spreiden in de buitenlucht, dat is zich laten meevoeren door het leven met het enthousiasme van de dagelijkse strijd! Waar geen boven noch onder is, geen meesters en geen slaven.

ALLES BEGINT HIER EN NU

Tot op heden heeft het kapitalisme slechts gewankeld onder invloed van haar eigen interne ontwikkelingscrises, van haar eigen flux van groei en afname. Ze boekte slechts vooruitgang

van bankroet naar bankroet. We zijn er nooit in geslaagd haar te doen vallen, behalve dan misschien in die zeer korte gebeurtenissen toen het volk de eigen bestemming ter hand nam.
Men hoeft geen profeet te zijn om te bevestigen dat we in een tijdperk zijn aanbeland met een historische conjunctuur die gunstig is voor de heropleving van een leven, dronken van vrijheid. Genoeg van die klaagmuren en jubelmuren! Te veel *De profundis* geven een sfeertje van nederlaag aan de antikapitalistische tirades. Te veel *Te Deums* lopen vooruit op de triomf van amper ontloken revoltes. We zijn het ons dagdagelijkse bestaan verschuldigd ons te hebben geleerd dat niets ooit voor altijd wordt verworven, dat alles elke dag herbegint. De ochtend wist het gisteren, de avond is in het ongewisse over morgen. Men heeft ons willen inmetselen tussen verleden en toekomst, we zijn bezig van het *nu* een grote opening te maken.

De kritiek van het spektakel wordt het kritische spektakel. Ik ontken het belang niet van de verhoging van het aantal observatoria van de ramp. Ik erken het belang en de moed van de klokkenluiders. Het meeste verzet maakt deel uit van de wil om de financiële mondialisering te doorbreken en een internationale van de mensheid op te zetten. Mijn enige wens is dat de eeuwige kritieken van het kapitalisme worden uitgebreid met de proefondervindelijke praktijk van een radicaal andere samenleving, een vergelijkende verzameling van de verschillende levensprojecten en de wetenschappelijke bijdragen waarvan de individuele en de collectieve poëzie te zelden de territoria kenmerkt.

De veelheid aan intellectuele analyses verleent het verleden een kunstmatige moderniteit die het heden vastrijdt. De gepatenteerde denkers zijn dermate subtiel, schreef Nietzsche, dat ze liever door het sleutelgat kruipen dan de deur open te duwen. Het is waar dat als ze die deur al intrappen, dan is het om op hun eigen leegte uit te komen en terug te vallen in haar contemplatie. De opstandige poëzie heeft geen enkele reden om te wijken voor de onmetelijkheid van de mogelijkheden: ze doet alleen beroep op de durf om de drempel te overschrijden!

De rechten van de subjectiviteit opeisen, is een solitaire daad van solidariteit. Niets is meer verheffend dan het waarnemen van individuen die zich langzaam uit hun individualistische pantser wurmen zoals het zijn zich bevrijdt van het hebben.
Het zal tijd vergen? Zonder twijfel, maar leren leven, dat is de tijdslijn leren doorbreken, dat is het verleden verbannen uit een heden waarin de afgronden van de toekomst zich uitdiepen.

Onze menswording werd gedurende tienduizend jaar in een foetaal stadium gehouden. Ze dagzoomt zoals een voorwerp uit de diepten van de aarde opstijgt.
We zijn niet meer geweest dan een strohalm op de hooiwagen van het obscurantisme. Een minuscuul vonkje stak er het vuur aan. De hele wereld ontvlamt.

Mijn vreugde heeft genoeg aan het in deze volksopstand bevestigt zien van een radicaliteit waarvan ik onophoudelijk het bewustzijn heb gelouterd. Het belangt mijn eigen leven aan drie druppels water toe te voegen aan de oceaan van feestelijke solidariteit die zich aan mijn vensters roert. Want het volk heeft getoond dat het geen blinde massa meer is, maar een geheel aan individuen vastbesloten te ontsnappen aan de hersenspoeling, een samenzwering van anonieme personen die door hun eigenschap van individu [sujet] immuun zijn tegen de reïficatie. Ze hebben hun statuut van voorwerp [objet] afgezworen, ze hebben de kudde in de steek gelaten waar de kwantiteit met de schop te rapen viel, ten voordele van tribunen allerhande.
Ze lopen het risico zichzelf te vergeten, te ontkennen, in coma te hervallen? Misschien, maar door een streep te trekken door de geschiedenis, heeft de speerpunt van het leven een bewustzijn bevrijd dat door geen enkele dodelijke kracht zal worden uitgewist.

Ik schreef ooit: “Het leven is een golf, haar terugtrekking is niet de dood, het is de wederopbouw van haar elan, de ademhaling van haar ontplooiing.” Hiermee drukte ik mijn weigering uit van de dodelijke greep die we zo onderdanig aanvaarden. Ik nodig hierbij uit tot het nadenken over de implicaties van deze

uitspraak voor de praktijken van de zelfverdediging die door de poëtische kracht zullen worden opgeroepen in de wereldwijde opstanden.

De aarde is ons territorium. Dat territorium heeft de afmetingen van ons persoonlijke bestaan. Het is lokaal en het is globaal, want er gaat geen ogenblik voorbij zonder dat we, in onszelf en in de wereld, pogingen ondernemen om de weldaden die ons te beurt vallen te ontwarren van de tegenslagen die ons lastig vallen.
We verkeren voortdurend tussen wat ons in leven houdt en wat ons doodt. De zelfvernietiging fascineert en hypnotiseert ons; de begeerte om vrij te zijn doorbreekt de bezwering en brengt ons weer tot leven.
Alleen bij de individualist – predator met menselijk gelaat – verwordt de aandacht voor het zelf tot navelstaren, haalt de egoïstische berekening het van de solidaire gulheid, worden de magere vrijheden ingelijfd bij de cohorten van de kribbige gelatenheid.
Ons bestaan terug opeisen, is leren leven, niet overleven. Vandaar de vraag die gisteren nog zo ongewoon leek en vandaag vanzelfsprekend is: hoe leven zonder het juk af te werpen van het geld en van de partij van het kadaver?

De tijd nemen voor de permanente opstand. De tijd van het leven is niet die van de economie. Het kapitalisme is in de val gelopen van de rendabiliteit op korte termijn. Onze vitale vastberadenheid varieert naargelang de onmiddellijke verandering en naargelang de lange termijn ten gevolge van haar rijping.
Stand houden, herhaaldelijk slagen uitdelen aan de financiën, betaalsystemen ondergraven, vermenigvuldigen van kosteloze zones, maken deel uit van een guerrilla van het lastigvallen die meer vindingrijkheid dan geweld kost.
De liefde voor het leven ontsnapt aan de predatie. Vandaar haar voorrecht om te spelen met de agressiviteit en ze te bespelen. Dit is de leerschool die we zullen doorlopen.

De Staat buiten de wet. Het kapitalisme en zijn gendarmes zullen ons geen geschenken uitdelen. Het krijgsvolk zal worden ontketend om de opkomst te verbieden van vrije zones, bevrijd van de

onderdrukking door Staat en handel. Onze vijanden weten dat wij het weten. Ze mikken op het spektakel van hun drones en van hun bataljons om ons bevend naar ons hok terug te sturen. Maar hun opschepperij verblindt hen. Ze geven ons, ondanks alles, een echt geschenk. Ze laten ons niets minder dan een reden die de staatsreden teniet doet.
Door de democratie met matrakken en leugens te hervormen en aan te passen, verandert de regering in een dictatuur. Het onvervreemdbaar recht op menselijke waardigheid speelt nu tegen haar. De burgerlijke ongehoorzaamheid is gerechtvaardigd, als beroep ingesteld tegen de onmenselijkheid.
Ja, ons recht op leven waarborgt nu de legitimiteit van het opstandige volk. Dat recht zet de Staat, die ze met de voeten treedt, buiten de wet.

De vrijheid ontwapenen is een zelfmoord, de vrijheid militariseren zal ze doden. Onze enige grondstof is de vernieuwing, het overstijgen van de dualiteit van de tegenstellingen tussen het pacifisme en de guerrilla. De ervaring is aan de gang, ze is amper begonnen.
Het nationale bevrijdingsleger van de Zapatisten (EZLN) heeft, zoals elk leger, een verticale structuur. Maar haar werking heeft als doel het vrijwaren van de vrijheid en van de horizontale gelaagdheid van de vergaderingen waar de individuen gezamenlijk de beslissingen nemen die worden geacht de beste te zijn voor iedereen. De vrouwen hebben, bij democratische stemming, de garantie verkregen dat het EZLN alleen defensief zal tussenbeide komen, nooit offensief. De aanwezigheid op zich van een gewapende macht heeft tot op heden volstaan om de regering ervan te weerhouden de Zapatisten neer te slaan door beroep te doen op het leger en op de paramilitaire organisaties. Niets is verworven, alles ligt voortdurend in de weegschaal.

De situatie in Rojava ligt anders. De oorlog die de internationale van het profijt voert, heeft het volksverzet veroordeeld tot het beantwoorden ervan op het terrein van de vijand met zijn traditionele wapens. Ondanks de ongemakken van de staat van beleg, hebben de oude dogmatische posities plaats gelaten voor

een beraad over de aspecten van een toekomstige samenleving (burgerrechten, fundamentele vrijheden, doorslaggevende plaats van de vrouwen, werk, gezondheid, openbare veiligheid, verdediging, belastingen, budget, onderwijs, economie en consumptie). In tegenstelling tot het Westen, waar een overvloedige energie in de antikapitalistische spraakwaterval wordt geïnvesteerd, overheerst in Rojava de idee dat het zelfbeheer van de samenleving zal leiden tot de uitroeiing van de uitbuiting door de handel. De wil om communes te stichten die bevrijd zijn van het communitarisme, de afwijzing van de politiek van het zaakjes doen en de voorrang toegekend aan de mens, schetsen voortdurend een radicale vernieuwing van de strijd. Op min of meer lange termijn heeft dit de ontbinding van de Staat tot gevolg.

Het dient herhaald. Die voorbeelden zijn geen te volgen modellen. Niets verhindert ons nochtans er de lessen uit te trekken.

We zijn ten prooi aan een omwenteling van mentaliteiten, van gedragingen, van zeden. We bevinden ons in het hart van een renaissance, we nemen deel als actoren aan en als waarnemers van de opkomst van een radicaal andere beschaving.
Onze problemen vloeien voort uit een inschikkelijkheid om te sterven; de oplossingen uit onze wil tot leven.

De vredelievende opstand is een gedemilitariseerde guerrilla. Onze meest te duchten vijand is niet zozeer de meester, maar de slaaf. De burgerlijke ongehoorzaamheid heeft nochtans maar een stap te zetten om de schakels van de ketting te doorbreken. Maar wat een reuzenstap om de lijkkisten te overschrijden die de op televisie uitgezonden doodstrijd opstapelt!

Het verzet, de koppigheid, de vindingrijkheid van de "opstandelingen van de stulpjes en van de straten" heeft me ertoe geleid, de vastberadenheid om het geweld van de onderdrukking door de staat te beantwoorden zonder de linkse brij te verhitten, te spreken over "opstandig pacifisme" of "vredelievende opstand". Met deze benaming, die zo goed is als een andere, heb ik een afstand willen scheppen met het retro-bolsjewisme waar tal van

vechtjassen van de emancipatie erop uit zijn hun eigen machtshonger te verzadigen.
De revolutie van het dagelijkse leven boekt geen vooruitgang aan de barricaden die de sabelvretende harlekijnen van het militaire geweld in gedachten hebben. De vooruitgang komt uit het "hier zijn" dat in koor wordt overgenomen door de steden en het platteland. Armoede van de filosofie! Geen enkele strateeg van de spirituele efficiëntie heeft de intelligentie of de boosheid gehad om het "Hier zijn we!" van de Gele hesjes in verband te brengen met de verwezenlijking van het *dasein* dat zo dierbaar is voor de metafysici.

Het vermijden oog in oog komen te staan met de onderdrukkingsmacht van de vijand houdt het afwisselen in van de invalshoeken om de directe confrontatie af te wenden. Het is niet zonder reden dat de herinnering daagt aan het Verzet – trouwens zeer in de minderheid – dat de Franse bevolking bood tegen de nazibezetting en haar vele collaborateurs. Na het afspoelen van de leugens van de glorie en van de heldenmoed van de slachtoffers, getuigt haar geschiedenis van een koppig weigeren om gevolg te geven, van een kunst van de sabotage, van een vindingrijkheid van het pesten die het fabel van David en Goliath een geruststellende realiteit verlenen.

Inderdaad, de oorlog die tegen ons wordt gevoerd heeft niets gemeen met de nazionderdrukking. Maar het blijft een feit dat het democratische totalitarisme aftuigt, ogen uitschiet en doodt. De barbarij van de politie is de voet van het schavot waar de verpaupering de strop van de armoede en de wanhoop knoopt.
De omstandigheden die ons worden opgedrongen vragen andere middelen dan de bom en het geweer. Onze vijanden hebben de vernietigingswapens. Onze wapens zijn die van de creatie, van de vindingrijkheid, van het leven dat verovert zonder te doden.

Is het niet betreurenswaardig dat de arbeiders, de enigen die in staat zijn de fabrieken gaande te houden, zich neerleggen bij de sluiting van de ondernemingen in plaats van ze te bezetten, ze om te vormen, ze weer op te starten voor het welzijn van de collectiviteit?

Sabotage van de citadellen van het profijt, van de tolpoorten en van de geldautomaten, daden die de kosteloosheid in de hand werken, lachend en spottend pesten van de "collaborateurs" van het regime; alles is toegelaten als het niet afwijkt van het principe: nooit een mens vernietigen, nooit ophouden te vernietigen wat de mens ontaardt.

Onze vijanden moeten voor het voldongen feit worden geplaatst. We zijn vastbesloten alles te vernietigen dat voorwendt ons te doen *betalen* voor het onvervreemdbaar recht op geluk.

Hoe hebben de beweging van de Gele hesjes en de opstandelingen van het dagelijkse leven het best hun basis bestendigd? Door blijk te geven van een vastberadenheid die zowel krachtig als variabel is, door in te grijpen waar men ze niet verwacht.
Ze duiken op, slaan toe, trekken zich terug. Ze zijn alomtegenwoordig. Hun ongewone en verbazende vindingrijkheid is als "een mes zonder heft, waarvan het lemmer is verdwenen". Of zoals een opstandige het poëtisch uitdrukte: "We schieten niet met een wapen, we schieten met onze ziel."

De strijd bundelen. Waar het de kinderen van onze aarde, die overal in gevaar zijn, meest aan ontbreekt, is een internationale coördinatie. Als de beweging van de Zapatisten niet van bij haar geboorte werd versmacht, dan is het omdat een schokgolf de algemene apathie heeft wakker geschud en een wereldwijde mobilisering van het bewustzijn heeft opgewekt.
Alhoewel de beweging van de Gele hesjes de volksintelligentie heeft losgerukt uit een lange lethargie, hebben de lafheid van de media, het gehamer van de "nieuwspraak", dat de betekenis van de woorden verdraait, de bovenhand gehaald en de doeltreffendheid verhoogd van de machine die het volk breinloos achterlaat. Men had kunnen verwachten dat een golf van wereldwijde verontwaardiging en van protest - een universeel *J'accuse ...!* - Julien Assange zou bevrijden en de klokkenluiders beschermen. De loden stilte heeft aangetoond dat het tijdperk van de moordenaars zich sluipend aandient. De begraafplaats is het

geprogrammeerde sociale model. Het beheer van het coronavirus heeft dit op wrede wijze aangetoond.

Overal waar de vrijheid haar stem laat horen, weerklinken de vreugdekreten voor de geboorte en voor de wedergeboorte van het leven. Dit steunbetoon is wel het minste dat onze grote menselijke familie kan opbrengen.

De Staat, dat is het wapen van de misdaad. Door ons te beroven van onze bestaansmiddelen, beschermt de Staat ons niet meer tegen de misdaad, hij is de misdaad, of beter gezegd, hij is het wapen van de misdaad die de winstgevende ontginning van het levende voor onze ogen verderzet. Het is onze legitimiteit die neer te slaan, de Staat en de supranationale instellingen die de bevelen uitdelen. Dat is de betekenis van de bescherming van het leven, van de natuur, van de menselijke zingeving.
Neerslaan? Het woord is dubbelzinnig, het draagt in haar kielzog een militaire en opschepperige bijbetekenis en de voorbeelden uit het verleden sporen aan tot voorzichtigheid. Is het niet relevanter de Staat de ingewanden uit te halen, hem van binnenuit leeg te halen, het openbare goed, dat hij was geacht te vrijwaren en dat hij aan privébelangen heeft verkocht, te verzamelen en over te nemen?
Wie kan dit project beter ten uitvoer brengen dan de lokale bevolking, de mensen ter plaatse die op elk ogenblik tegenover het menselijke en het onmenselijke staan?
Wat heeft hun bestaan gemeen met de voorstelling die de bureaucratie die hen opjaagt, ervan maakt? Aan het wankelen gebracht door een maatschappij die hen alleen ziet als naar believen uit te buiten burgers, pogen ze de goede momenten te beleven en de slechte te overleven, gaande van geboorten, feesten, begravingen tot verenigde of verscheurde families.
Hun leven, dat is zowel verzorgen als verzorgd worden. Op het gedeelde lot de hartstochtelijke en wisselvallige ervaring van het geluk bouwen, is dat niet de Commune?

Triomfalisme noch defaitisme, angst noch overmoed! Het leven heeft een kreet geslaakt die niet zal uitdoven. De resonanties ervan

weerkaatsen het bewustzijn naar de vier windstreken. We bezitten een onuitputtelijke scheppingskracht. Die is in staat, vanuit de weergevonden levensritmes, de vervelende dodendans die het leven bederft, te verdringen.

Laat ons weer met de voeten op onze aarde neerdalen! Het schandaal bevindt zich niet daarboven, waar de geschokte sociologen en economen de opstapeling van vuilnis bestuderen; het bevindt zich hier, aan de basis van de piramide, in het feit dat we de gelegenheden die ons nauw aanbelangen: de opvoeding, de gezondheid, het klimaat, de omgeving, de landbouw, de voeding, de energie, de nood van de ontheemden en van de migranten, de veiligheid, de financiën, het transport, de productieplaatsen van sociaal nut, in de onbekwame handen van oplichters en van schurken achterlaten.
Onze verpaupering betaalt de prijs van de petroleumoorlogen, van de rooftochten op het koper, het wolfraam, de zeldzame aardmetalen, de planten die worden gevat door farmaceutische brevetten. Zullen we doorgaan met het bekostigen, met onze taksen en belastingen, van het ontginnen van onze grondstoffen en het verbod om het gebruik ervan te beheren?
Tot wat dient het onverbeterlijke pleidooien tegen de Staat te houden? Hij zal ze van zich af blijven duwen met de voet, zolang we die voet niet afhakken.

In de realiteit zowel als in het onderdrukkende bedrog dat het nog erger maakte, heeft het coronavirus niets onthuld dat we nog niet wisten. Het heeft de strategie van de leugen ontmanteld waartoe de overheid werd gedwongen. Het blijkt dat er van de koning, sinds lang naakt, niets meer overblijft dan een kadaver.
Dit kadaver, dat voor de ogen van iedereen wordt tentoongesteld, nodigt ons tot een keuze: of het hachelijke comfort van een economie die de dood rentabiliseert, of de serene en ongebreidelde hartstocht van een soeverein leven.

Het lijden van het volk misprijzend, vaardigt de overheid wetten uit op dezelfde manier als de aficionados van de corrida er het dierlijke lijden uit verhullen. Wat mij betreft, kom ik slechts

in opstand tegen de onderdrukte onschuld. Ik heb er altijd voor gekozen om de armoede van het bestaan - te beginnen met het mijne - uit te roeien om zodoende, door onderaan te beginnen, het bovenliggende systeem dat er de oorzaak van is, af te schaffen.

Voor wanneer de heropleving van de beweging van de bezettingen? Het weer toe-eigenen van wat de mensheid toebehoort en ons werd ontfutseld ligt hier, in ons bereik. Niet alleen de plaatsen van nuttige productie, *waar alleen de arbeiders aan de slag kunnen*, maar meer in het algemeen het "publieke goed" overgenomen van het kapitalisme door jaren van zweet en bloed, en dat deel uitmaakt van het meest onontbeerlijke voor ons bestaan.

De heersende instellingen beheren een gigantische zwendel waar we het slachtoffer niet meer willen van zijn. De vervuilers en de brandstichters van de planeet gebruiken de ecologie als een wasmiddel om het vuile geld te wassen. Terwijl aan de dagelijkse leugenbar de verbruikers debatteren over de promotiecampagnes ten voordele van het klimaat, wordt tien meter verder het gevecht geleverd tegen het glyfosaat en andere pesticiden, tegen de Seveso industrieën, tegen de kernenergie, tegen de verontreiniging van het water, van de lucht, van de aarde zoals vereist door "de goede economische gezondheid". Slechts de zelfbeheerde democratie van de communes en van de vergaderingen van de communes is in staat de historische kans te grijpen om de nationale en supranationale instanties te vervangen en hun dictaten naast zich neer te leggen.

Het is van het allergrootste belang dat we de volgende vier principes kracht van wet geven:

- de menselijke vrijheid herroept de vrijheden van het profijt:
- het leven heeft absolute voorrang op de economie;
- het individu is een volwaardig persoon [sujet], geen te manipuleren en administratief te verwerken voorwerp [objet];
- de arbeider, product en producent van de handelswaar, herroept zijn aliënatie door te leren de ware schepper van de wereld te worden. Door zijn eigen bestemming ter hand te nemen.

Dergelijke principes zullen slechts lege hulzen blijven zolang ze hun inhoud niet krijgen uit de vergaderingen van het volk, lokaal en gefedereerd, die zullen instaan voor de uitvoering ervan.

Het plezier van het scheppen terugvinden. Het behoort het dorp toe, de wijk, de regio om de nieuwe praktijken en experimenten aan te wakkeren, zoals de permacultuur, het opnieuw uitvinden van kwaliteitsproducten, het herstellen van de band tussen kunst en ambacht. Duizenden geleerden vol hartstocht voor hun onderzoek vragen niet beter dan hun kennis te bevrijden, te verspreiden en te vermijden dat ze wordt aangetast door het gangreen van de macht en het profijt.
Geeft het onontbeerlijke verlangen naar een goede gezondheid haar legitimiteit niet aan een beweging van algemene zelfverdediging? Hebben we niet alle recht om de toxiciteit van de landbouw-voedingsindustrie, van de petrochemische, nucleaire, farmaceutische industrieën, onwettig te verklaren? En in het kielzog daarvan de hinder van de marktecologie die haar concurrent is, te veroordelen?
Het plezier van het creëren is een ongekende luxe voor de monomanen van de financiële graaizucht - gaande van de achterlijke rijke, verschanst in zijn bunker, tot de armzalige straatdealer opgejaagd door de flikken en door rivaliserende bendes. Om nog te zwijgen van die groene partijen die niet eens de verbeelding bezitten om in de steden collectieve groentetuintjes, beheerd door lokale vergaderingen, op te zetten en uit te breiden.

De jeugdigheid van de nieuwe samenlevingen maakt ons tot debutanten. De aanwezigheid van het leven wordt in ons als een eeuwige lente herboren. De verkenning ervan komt neer op het begraven van de dode waarheden uit het verleden. De onhandigheid stelt niets voor. Geen enkele vergissing kan erger zijn dan de oplossingen die ons hebben verminkt in naam van de goede zaak.

De internationale van de menselijke soort zal een veelheid aan micro-samenlevingen als basis hebben. Al wat de Staat op zich nam en wat het openbare goed voorstelt werd langzaamaan vernietigd

ten gevolge van zijn groeiende aantasting door de machten van het geld. Er is geen morzel van dit openbare goed dat we niet kunnen onttrekken aan de hebzucht van de handel om het te herstellen en te vervolmaken.
De kosteloosheid van het vervoer bevorderen is een pertinent antwoord op de privatisering van de spoorwegen en van het netwerk aan autosnelwegen.
De zelfbouw is in staat een bres te slaan in de vastgoedspeculatie met haar betonnen gruwelen.
Het aanmoedigen van het onderzoek naar niet vervuilende energie - zoals de zonnecentrale - is van aard om ons te ontdoen van het petroleum, van de kernenergie, van het schaliegas, van de windmolens en van de andere oplichterijen van het grijsgroene kapitalisme.
Heeft de weelde aan vindingrijkheid die het begin van de industrialisatie aanzwengelde (elektriciteit, gas, stoommachine) niet alle kansen te worden herboren ten gunste van de geleidelijke deïndustrialisatie die enerzijds wordt veroorzaakt door het beurskapitalisme en waar anderzijds beroep wordt op gedaan door het nieuwe verbond met de natuur?
Het ministerie van het concentratieonderwijs zal binnenkort niet meer opgewassen zijn om te weerstaan tegen de scholen van het leven die overal op individueel of familiaal initiatief opbloeien in antwoord op de groeiende absurditeit van haar richtlijnen.

De *sanitaire zelfverdediging* veronderstelt een relatie van wederzijdse instemming tussen de individuen en de voorstanders van de gezondheidszorg die door de collectiviteit zullen worden voorzien van nabijheidshospitaalinfrastructuren.
Een solidaire samenleving is, in tegenstelling tot in zichzelf gekeerde maatschappijen, in staat om de goede gezondheid van haar leden te bevorderen. Zonder er een therapeutische functie aan toe te schrijven, ligt het voor de hand dat de levensvreugde minder kwellingen en storingen met zich meebrengt dan de weerzin en de wraakzuchtige agressiviteit.
Of het zakenwereldje uit de euro stapt of niet, is ons probleem niet. De echte kwestie is het vooruitzien naar de verdwijning van

het geld en het oprichten van coöperatieven die de uitwisseling van goederen en diensten bevorderen zonder gebruik te maken van cumuleerbaar geld.
Als die oplossingen, die gemakkelijk uit te voeren zijn in kleine eenheden, vervolgens regionaal en internationaal worden gefedereerd, dan komen we op een beslissend keerpunt van het traditionele verloop van een geschiedenis waar het regeren over een grote hoeveelheid menselijke wezens altijd een allerhoogste orde met zich meebracht die hen herleidde tot een stamnummer, tot een ding.
De kwaliteit van het leven herroept de dictatuur van de kwantiteit in al haar vormen. In die zin zal de Commune een einde maken aan de eeuwenoude reïficatie.

Een grote hoeveelheid mannen en vrouwen zijn gemakkelijker te manipuleren dan een paar handvol verspreide individuen van kwaliteit. Tot op vandaag werd de kwantiteit altijd bevoordeeld. Er werd slechts nagedacht in termen van uitgebreide verzamelingen. Het rijk van het aantal, van het getal, van de statistiek legde de kudde een wanorde op terwijl de repressieve autoriteit als evenwichtsfactor optrad. De politiek van bovenaf heeft altijd een chaos verspreid die alleen aanleiding kon geven tot de zwarte orde van de dood. Zelfs als de chaos in ieder van ons doordrong, dan nog is hij er nooit in geslaagd het menselijke bewustzijn uit te roeien dat in staat is die chaos teniet te doen.

Laat de laatste oudjes van de oude wereld, bezig met het beheer van hun ondergang, over aan de uitputtende tachycardie van de beursspeculatie.

Het zelfbeheer ontbindt de hiërarchische organisatie. Net zoals de patriarchale familiale structuur de basis was van de heilige of van de profane Staat, zo is de zelfbeheerde Commune nu de macht van het volk door het volk. De uitoefening van de directe democratie komt uit de individuele en collectieve gulheid die er op haar beurt de gedachte van loutert.
De godsdienst was vroeger het kunstmatige hart van een

harteloze wereld. Haar rol is uitgespeeld. Het komt het leven toe om in onze aderen en in het universum de hartslag te doen kloppen van een herstelde mensheid.

Het is aan ons om de sociale en existentiële basis te werpen van een samenleving die het juk doorbreekt van de gerentabiliseerde vernietiging. Het is aan ons om de moed te hebben onze woede en onze creativiteit uit te leven in de Communes waar ons bestaan zichzelf weer uitvindt. Vergissingen en probeersels zijn niet van tel! Het internationaal verbinden van een groot aantal kleine collectieven, die het onvergelijkbare voordeel hebben om *direct* in te kunnen werken op de omgeving waarin ze zich bevinden, is een taak van lange adem.

Stop met onze problemen uit de hoogte aan te pakken. Uit de hoogten van de abstractie stromen slechts getallen die ons ontmenselijken, ons in voorwerpen veranderen, ons herleiden tot een toestand van handelswaar. Het kan niet meer dat de hemel van de ideeën de negatie is van onze geleefde realiteiten. De radicale gedachte krijgt pas vorm tegen het licht van het leven.
De aarde waarvan we het vrije genot opeisen, is geen abstractie, ze is geen mythische voorstelling. Het is de plaats van ons bestaan, het is het dorp, de wijk, de stad, de regio waar we ons verzetten tegen een economisch en sociaal systeem dat ons belet er te leven. De aarde is ons ware thuisland en we zijn vastbesloten de handeldrijvende bezetters, die haar verminken en versnijden in marktaandelen, eruit te verdrijven.

De waarheid laat overal de zang van het leven weerklinken. De menselijke dimensie is een kwaliteit, geen kwantiteit. Het individu wordt collectief wanneer de poëzie van een enkeling voor allen schittert. Onze vrijheid is één en ondeelbaar.
Wat we vandaag herontdekken is de levensvreugde. Ze bloeit in de velden van de solidariteit. De gelijkheid begint te stoeien en sleept in haar zog de verscheidenheid mee, het verschil, de eigenheid, de afwijking. Als het plezier unaniem is, danst ieder naar zijn aard.

Zodra ze zich herkent in de menswording, kent de eigenliefde geen haat, geen misprijzen, geen verschillen in huidskleur, in opinie, in karakter.

De verbroedering blijft een leeg glas zolang ze niet vervult is van het leven. Zo ook de gelijkheid zolang ze het hiërarchische juk niet doorbreekt en de mythe van de gelijkheid in de dood, die haar onafwendbare karakter bevestigt.

Nochtans laten de kaken van de aliënatie ons niet los. Alles is sinds lang zodanig gerangschikt dat de toegang tot het geluk een onmogelijke uitdaging blijft. Ik leef, ik denk, ik schrijf onder het, elke dag steeds meer verstikkende loden deksel van de heersende vooroordelen. Op elk ogenblik moet het gewicht van de afschuwelijke domheid worden overwonnen.
Ik weerhoud me ervan het op te nemen tegen de duistere macht van de vrijwillige onderdanigheid, het polemische mes te zetten in de twijfelachtige gevechten van het humanisme en zijn ontkenning, te jammeren samen met de haveloze ridders van de bedreigde ethiek. Onder de sarcastische blik van Sisyphus die op mijn schouder weegt, herbegin ik elke dag een andere kindertijd. Ik vecht voor mezelf met een bevrijdende hartstocht die, zo voel ik het, weergalmt van de ontelbare kreten van ongeduld uit onze diepten.

Komaan! De vrijheid ligt in onze handen. De kettingen die we smeedden zijn versleten. We zullen ze voor altijd breken. Niets van het geluk van het bestaan dat ons werd afgenomen in het verleden is werkelijk verloren gegaan. Door vandaag op te houden ons leven op te offeren op het altaar van het profijt, brengen we hulde aan de vrouwen en mannen van wie het werd afgenomen. We bewenen de slachtoffers niet, we eren het bloed van de martelaren niet, we juichen de strijders toe. In een voortdurend inhuldigende toast, zou ik graag uitroepen: “Etienne de la Boétie, hier is je uur!” ware het niet dat de tijd van de vrijheid de uurwerken afschaft.
De onmetelijke massa slaven in opstand tegen hun meesters stapt aan onze zij. Uitgehongerde, gekwelde, gefusilleerde, vermoorde

volkeren, jullie wraak voltrekt zich in de lach van het leven. Dit is de soevereine mensheid die we willen bewerkstelligen.
We hebben maar één leven te verdienen, maar het is universeel.

Sant Pol de Mar
Laatste versie 25 januari 2020
Herlezen en herzien, juli 2020

Vertaald in Wodeke december 2020

Om de lezer te danken voor de moeite die mijn uitlatingen, die breken met de sinds millennia herkauwde, gangbare vooroordelen, soms vragen, componeerde ik op de *Gavotte* van Jean-Philippe Rameau een lied getiteld *De twijg van de vrijheid* [Le rameau de la liberté]. Vrij van rechten in een interpretatie van Franchon Daemers op het net te vinden.

DE TWIJG VAN DE VRIJHEID

Het is gedaan met de Staat
Het is gedaan met de tirannen
weg met de regeringen
dienaars van de geldschieters
volk eindelijk
soeverein
we geven betekenis aan onze bestemming
gedaan met meesters en slaven
ons leven is onze vrijheid
volk eindelijk
soeverein
we geven betekenis aan onze bestemming
gedaan met meesters en slaven
ons leven is onze vrijheid

STROFEN

1 Het leven wil geen meester
de macht is een lijkwade
heersers jullie zullen sterven
aan de bevelen die jullie geven
grafdelvers
van de aarde
moge onze herwonnen vreugde jullie begraven
gedaan met meesters en slaven
ons leven is onze vrijheid

2 Tijdens de seizoenen van het profijt
zijn de vruchten van plastic
het geld zaait zijn gif
van de vore tot in onze haarden
we verliezen
onze gezondheid
om de bankiers een bankroet te besparen
gedaan met meesters en slaven
ons leven is onze vrijheid

3 Naast de slachthuizen voor de dieren
zien we nu ook
slachthuizen voor de ouderen
het gaat beter en beter!
men vermindert
de budgetten
met de hoop op een heropleving van de markten
gedaan met meesters en slaven
ons leven is onze vrijheid

4 Het beheer van de gezondheidszorg
dient de rentabiliteit
de maffia van de therapieën
bevuilt de aarde en het leven
tegen hun
begraafplaatsen
vaardigen we de sanitaire zelfverdediging uit
gedaan met meesters en slaven
ons leven is onze vrijheid

5 Journalisten, politiemensen
jullie stinken zoals het geld
dat jullie overal verdedigen
het maakt jullie verachtelijk
wordt wakker
marionetten
voor het echte plezier van het mens worden
gedaan met meesters en slaven
ons leven is onze vrijheid

6 We willen niet meer betalen
om de miljardairs vol te proppen
we roepen de kosteloosheid uit
die de economie bekakt
jullie stelen
onze belastingen
om op onze kosten te zwelgen in kreeften
gedaan met meesters en slaven
ons leven is onze vrijheid

7 Machismo en racisme zijn
vuilnis uit het verleden
man,vrouw, zwart, wit, grijs
zijn geen conflict waard
mens zijn
volstaat
dat is onze echte identiteit
gedaan met meesters en slaven
ons leven is onze vrijheid

FINALE

Het is gedaan met de Staat
Het is gedaan met de tirannen
weg met de regeringen
dienaars van de geldschieters
volk eindelijk
soeverein
we geven betekenis aan onze bestemming
gedaan met meesters en slaven
ons leven is onze vrijheid
volk eindelijk
soeverein
we geven betekenis aan onze bestemming
gedaan met meesters en slaven
ons leven is onze vrijheid